

Takva

KRONİK

ÇÖZÜM YETMEZLİĞİ

BİLAL ÖZBUĞDAY

14

Nasihatçilere
Nasihat
Hüseyin Oral

20

Allah'ın (cc)
Kullarına Büyük Lütüf
Erhan Yıldız

26

Yoksa Seninde Mi
Kalbin Kattı?
Salih Bağırhan

32

Ehli Sünnet
Ve'l Cemaat Kimdir?
Ali Mücahit Orakçı

Enjoy
Coca-Cola

3

Kurtuluşun ve Mutluluğun Kaynağı

Tevhid

ABDULLAH İBİN ABDURRAHMAN

Takva
Mescidi

Bismillahirrahmanirrahim

Allah'a hamd, Rasulü'ne salat ve selam olsun.

Toplumların gündeme göre dile getirip genelde unuttukları birçok mesele var günümüzde. İnsanların geneli bir hadiseye zulüm deyip gündem etse diğer insanlarda bunu söyler ve gündem eder hale geliyor. Hatta Müslümanlar bile bu furyaya katılır oldu. Bunun en büyük ve yakın örneği Filistin meselesidir. Evet, Filistin meselesi çözümlidir, zulüm ortadan kaldırılmalıdır ama tweet atarak ya da basın açıklaması yaparak değil. Neden? Çünkü bunlar artık çözüm değildir.

İşte bu ayki kapak yazımızda bu meseleyi ele aldık. Sadece Filistin meselesini değil, bu mesele üzerinden genel olarak sunulan ve uygulanan işlerin çözüm olmadığını anlatmaya çalıştık. Bizler bir hastalık olarak gördüğümüz bu duruma "kronik çözüm yetmezliği" ismini verdik.

Ayetlerle tefekkür bölümümüzde Bakara suresi 74. ayeti, Rasul'den mesajlar bölümünde ise Allah'ın (cc) bize olan merhametini hatırlatabileceğimiz bir hadisi ele aldık ve dersler çıkarmaya çalıştık.

Değerli yazarımız Hüseyin Oral'ın, ilim talebelerine ve nasihatçilere nasihat edeceği ve dergimize büyük katkı sağlayacak olan yazılarını da - her ay olmasa da- bu aydan itibaren bazı sayılarda dergimizde bulabileceksiniz.

Emek vererek çıkardığımız bu dergi çalışmamız ve diğer çalışmalarımızda Allah'tan (cc) ihlas ve yardım, siz değerli okurlarımızdan da dua istiyoruz. Bir sonraki sayıda görüşmek dileği ile.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editor

Zilkade 1442 | Temmuz 2021 | ISSN: 2757-9743

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü

Ramazan Işılak

Yayın Türü

Yerel Süreli / Bir Ayda Bir Yayınlanır

Teknik Hazırlık

Takva Medya

Dağıtım ve Satış Yeri

Fevzi Çakmak Mh. 10456. Sk.

NO:13 Karatay/KONYA

www.takvadergisi.org

Abonelik

0552 822 74 42

Baskı & Cilt

Güler Ofset

Fevzi Çakmak Mh. 10448. Sk. No:26

Karatay / KONYA - 0532 662 94 21

www.gulerofset.com

Setifika No: 49360

Dergi İçerisinde Yer Alan

Yazılardan İlgili Yazar Mesuldür.

Kaynak Gösterilerek Alıntı Yapılabilir.

İÇİNDEKİLER

06

KRONİK ÇÖZÜM YETMEZLİĞİ

Bilal Özbuğday

14

NASİHATÇİLERE NASİHAT

Hüseyin Oral

20

ALLAH'IN (CC) KULLARINA BÜYÜK LÜTFU

Erhan Yıldız

26

YOKSA SENİNDE Mİ KALBİN KATI?

Salih Bağırhan

32

EHLİ SÜNNET VE'L-CEMAAT KİMDİR?

Ali Mücahit Orakçı

38

RASÛLULLÂH'IN (SAV) MİRASI

Mustafa Yakupoğlu

44

ÇOCUKLARDA SORUMLULUK BİLİNCİ

Meryem Hafsa

48

UÇAN OTOMOBİLLER

Burak Eryılmaz

54

43 MADDEDE ZİLHİCCE AYI

Ebu Enes El-Halebî (Salih Bağırhan Tarafından Tercüme Edilmiştir.)

60

İSHAL

Dr. Sina Yaylacı

64

TAVSİYE KİTAP (Selef'in Ahlâkı)

Abdullah Talip

KRONİK ÇÖZÜM YETMEZLİĞİ

Bilal Özbuğday

bilalozbugday@takvadergisi.org

Hepinizin malumudur ki geçtiğimiz günlerde Yahudi devleti İsrail, Müslümanların ilk kiblesi, Mescidi Aksa'ya saldırılar düzenlemiş ve mazlum halkı öldürmüş, yıllardır sürdüre geldiği zulme bir yenisini eklemiştir. Bunun üzerine ülkede siyasîler, sanatçılar, futbolcular, sivil toplum kuruluşları kınama mesajlarını geciktirmemiş, İsrail devletini üst düzeyden kınamak ve sosyal medyada da bu hususu gündem etmek suretiyle üzerlerine düşeni yapmışlardır. Meydana gelen bu zulüm yıllardır süregelen bir zulümdür. Bu yazdığımız şekli ile birden fazla kere bu olaylar meydana gelmiştir.

Peki, bizler için bu olaylar ne ifade eder? Bu meseleyi, insanların bu mesele üzerine vermiş oldukları tepkileri muhasebe etmemiz ve bazı dersleri çıkar-mamız gerekmektedir. Bu dersler alınmadığı müddetçe Mescidi Aksa ve Filistin toprakları Yahudilerin işgalinden kurtulmayacaktır.

Öncelikle Müslümanlar yeryüzünde temkin sahibi olmadıkça zulmün hiçbir çeşidi, şekli bitmeyecektir. Müslüman-ların temkin sahibi olmaması, şeriatın ikame edilmemesi, zulmün ve şirkin kronikleşmesine yol açmaktadır. Yıllardır süregelen Filistin meselesi bunun en büyük örneklerindendir. Peki, Müslümanlar ne ile temkin sahibi olacaklardır. Bunun nasıl olacağını bizlere Rabbimiz bildirmektedir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَلِيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلِيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ
بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ
كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

*"Allah, içinizden, iman edip de salih ameller işleyenlere, kendilerinden önce geçenleri egemen kıldığı gibi onları da yeryüzünde mutlaka egemen kılacağına, onlar için hoşnut ve razı olduğu dinlerini iyice yerleştireceğine, yaşadıkları korkularının ardından kendilerini mutlaka emniyete kavuşturacağına dair vaadde bulunmuştur. Onlar bana kulluk eder ve bana hiçbir şeyi ortak koşmazlar. Artık bundan sonra kimler inkâr ederse, işte onlar fasıkların ta kendileridir."*¹

Rabbimiz bu ayette iman edip, salih amel işleyenler için üç şeyi vaat etmektedir. Ayetin son kısmında ise o kulların sadece kendisine ibadet edip, O'na hiçbir şeyi ortak koşmadıklarını da haber vermektedir. O zaman hâkimiyet ve otorite için, sahih bir iman sonrasında salih ameller gerekmektedir. Bunun neticesinde ise hâkimiyet, temkîn ve emniyet elde edilecektir.

Kişiler, toplumlar Allah'a iman edip, salih ameller ile o imanını desteklediğinde, o kavmi, insanları, topluluğu Allah Teâla yeryüzünde söz sahibi kılar. Halifelik görevini o topluluğa verir. Hâkimiyeti yani otoriteyi kolaylaştırır. Sahabe nesline baktığımızda onlar ilk etapta Mekke'de mustazaf konumunda idiler. Herhangi bir güçleri yok idi. Sözleri geçmezdi. Ancak iman edip, salih ameller ile Rabbimize yaklaştıklarında yeryüzünün hükümranlığını kademe kademe Allah Teâla onlara verdi. Bunun

¹ (24/Nur 55)

neticesinde ise o hayırlı nesil, yeryüzünden küfrü, zulmü ve cahiliyyeyi kaldırarak silip attı ve yeryüzünde asıl adaleti, hidayeti tesis etti. İnsanları kullara kulluktan çıkararak Allah'a kul olmaya sevketti. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَإِذْ كُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعَفُونَ فِي الْأَرْضِ
تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفَكُمُ النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدَكُمْ
بِنَصْرِهِ وَزَفَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

"O vakti hatırlayın ki siz yeryüzünde güçsüz ve zayıf idiniz. İnsanların sizi kapıp götürmesinden korkuyordunuz. Derken Allah sizi barındırdı, yardımıyla destekledi ve sizi temiz şeylerden rızıklandırdı ki şükredesiniz."²

Allah'ın (cc) dininin önemsenmesi, şeriatına sahip çıkılması, dini konusunda duyarlı olunmasının neticesinde, Müslümanların birçok sıkıntısını direk ya da dolaylı yollardan giderileceği, bizlere vaat edilen bir husustur. Sadece yeryüzüne hâkim olmayı değil, din hususunda temkin de müminlere vaat edilmiştir. Temkin ise hâkimiyetin akabinde hâkimiyetin sürmesi, otoritenin sağlanması ve devamlı hale gelmesidir. Bu husus sağlandığında aslında emniyet sağlanmış, yeryüzündeki müminler ve insanlar korkularından kurtulmuş ve arınmış olacaklardır. İslam şeriatı günümüz deccallerinin tarif ettiği ya da göstermeye çalıştıkları gibi korku yayan, korku pompalayan bir sistem değildir. İslam şeriatı insanların mallarını, canlarını, ırzların, dinlerini ve akıllarını koruma altına alan Rabbanî bir sistemdir.

Bir başka deyişle izah edecek olursak, yeryüzünde şeriatın ikame edilmemesi, yeryüzündeki cahilî her türlü düzenin silinip atılmaması, kâfirlerin güçlenmesi anlamını taşımaktadır. Kâfirlerin güçlenmesi ise müminlerin, mustazafların zulme uğramasına, İslam'ın kutsal yerlerinin işgaline yol açmaktadır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شِيْعًا
يَسْتَضِيعُ طَائِفَةً مِنْهُمْ يَذَّبِحُ أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِ
نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ

"Şüphe yok ki, Firavun yeryüzünde (ülkesinde) büyüklük taslamış ve halkını sınıflara ayırmıştı. Onlardan bir kesimi eziyor, oğullarını boğazlıyor, kadınlarını ise sağ bırakıyordu. Şüphesiz o, bozgunculardandı."³

وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ
وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ

"Biz ise, istiyorduk ki yeryüzünde ezilmekte olanlara lütufta bulunalım, onları önderler yapalım ve onları varisler kılalım."⁴

وَنُمَكِّنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَنُرِيَ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ
وَجُنُودَهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ

"Yeryüzünde onları kudret sahibi kılalım ve onların eliyle Firavun'a, Hâmân'a ve ordularına, çekine geldikleri şeyleri gösterelim."⁵

Bizler, bugünkü tabloyu da bizzat ayetlerde geçtiği üzere buluyoruz. Yine

³ (28/Kasas 4)

⁴ (28/Kasas 5)

⁵ (28/Kasas 6)

² (8/Enfal 26)

Firavun'un torunları müminlere, mustazaflara musallat olmuş, onları parçalayarak onlara eziyet etmektedir. Zulümlerine her gün bir yeni zulüm daha eklemektedir. Allah Teâla ise mustazaf konumunda olanlara yardım etmek ve lütufta bulunmak istemektedir. Ancak bu lütfun ve yardımın sebebi olarak, kullarının kendi dinine sahip çıkmalarını, dinini yeryüzünde uygulamalarını istemektedir. Bunun neticesinde ise iktidar vereceğini ifade etmektedir. Ancak toplumlar ise dini yaşama, uygulama noktasında adım atmayarak Allah'ı, sadece dara düştüklerinde hatırlarına getirmektedirler. Rabbimiz ise bunun neticesinde bir imtihan gereği yeryüzü halklarını sıkıntılar içerisinde bırakmaktadır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

قَالُوا أَوَإِذَا نَا مِنَ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْنَا
قَالَ عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي
الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ

"Dediler ki: "Sen bize gelmeden önce de bize işkence edildi, geldikten sonra da." Musa, "Umulur ki, Rabbiniz düşmanınızı helak edecek ve sizi bu yerde (Mısır'da) egemen kılıp, nasıl davranacağınıza bakacaktır" dedi."⁶

Allah Teâla müminleri, mazlumlari sıkıntı içerisinde iken de, o sıkıntı ve musibetlerden kurtardıktan sonra da imtihan edecektir.

Asıl itibariyle uzun bir konu olan şeriatın ikamesinin yöntemleri hususuna dair de bir kaç cümle yazacak olursak, şeriatın ikamesi nebevî bir metod ile mümkündür. Allah Rasulü (sav) bize bu dinin hâkim kılınması noktasında neyi işaret etmiş ise bizim için yol ve metod

odur. Meşru olmayan başka sistemleri kullanmak suretiyle dinin hâkim kılınması söz konusu değildir. Ulvî bir gaye için, suflî yöntemler elbette kullanılamaz. Dahası bu gaye, bu din, bu sistem Allah'ın sahibi olduğu bir sistem ve din olduğundan ötürü onu hâkim kılacak yöntemi belirleyecek olan da bizzat kendisidir. Beşeri ideolojilerin sahipleri kendi sistemlerinin hâkim kılınmasına dair sözler sarf edebilirler ama Allah'a ait olan bir sistemin hâkim kılınma yöntemi de O'nun işaret ettiğidir. Başkalarının söz hakkı bu konuda yoktur, yok hükmündedir.

Bu meselenin, sorunun kronikleştirdiğinden bahsettik. Bir mesele kronikleşmiş ise bu, insanların ele aldığı, sarıldığı çözümlerin işe yaramadığını göstermektedir. Aksi takdirde sorun kronikleşmezdi. Bu meselede fikir sahibi olan insanların tamamının Filistin meselesi hakkında basın açıklaması, kınama mesajı, protesto, İsrail konsolosluğu önünde toplanma, korna basmak suretiyle konvoy oluşturmaktan başka sundukları, sunabildikleri herhangi bir çözüm yoktur. Yıllardır bunların bir faydasının olmadığı açıktır. Eğer faydası olmuş olsaydı kronik bir problem haline gelmezdi. Bu takdirde çözümü değiştirmek gerekmektedir. Çözüm ise azınlık olan Yahudi devletinin hakkından, kendisini İslama nispet eden insanların gelmesidir. Yıllardır yapılan basın toplantıları, protestolar, hangi Filistinliyi zulümden kurtarmış ya da hangi toprağı işgalden kurtarmıştır. Bundan daha büyüğünü büyük tağutlar toplanıp yapmaktadırlar, hangi kazanımı elde etmektedirler? Koca bir hiç? Evet, koca bir hiç.

⁶ (7/Araf 129)

Bir başka değinilmesi gereken husus ise insanların Mescidi Aksa'nın özgürleştirilmesinden ne anladıklarıdır. Mescidi Aksa, Yahudi zulmünden kurtarılınca kurtarılmış olacak mıdır? Demokratlardan, diğer tüm beşeri ideolojilerden, Şii anlayışından da arındırılmış olacak mıdır? Allah'ın dini Mescidi Aksa'da hâkim olmadıkça, Allah'ın sözü herkesin sözünün üzerinde kabul edilmedikçe, bu topraklar Allah adına, din adına özgürleştirilmiş midir? Elbette ki hayır...

Bugün sadece Filistin'i, Kudüs'ü değil Mekke ve Medine içinde aynı hususu zikretmek yerinde olacaktır. Mekke ve Medine'yi kurtulmuş sayıyor muyuz? Baş belamı çıkıp Allah ve din düşmanı Amerika'yı kendilerine nispet ederek "Dünyanın iki kutbu olarak Suud ve Amerikan devleti dünyayı yönetmektedir." derken nasıl kurtulmuş olsun. Müslümanların aleyhinde en büyük desteği yeryüzündeki müstekbirlere verirken, Allah'ın dinine ve kutsal mekânlara ihanet ederken, binlerce muvahhidi hapislerinde hesapsızca hapsederken nasıl kutsal topraklar arındırılmış sayılabilir. Bunun bir örneği de işte Filistin'dir. Filistin Yahudi işgalinden kurtulunca kurtulmuş olmayaacaktır. Kutsal topraklarda bu sefer zaten şu anda da var olan Demokratlar, Laikler, Şii inanç sahipleri baş gösterecektir. Binlerce çocuğun, kadının, Müslümanın kanına giren Kasım Süleymani gibi bir alçağı şehit ilan eden Filistin liderleri, o zamanda "İran ve Filistin dünyayı yöneten iki kutuptur." diyecektir.

İslam dini asla ama asla tecezzi kabul etmez. Yani biraz İslam biraz da başka beşerî dinlerden uygulamalar, düşünceler olmaz, olamaz. Ya İslam ya Demokrasi, ya İslam ya Laiklik, ya İs-

lam ya Komünizm, ya İslam ya Sosyalizm, ya İslam ya Rafizîlik. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنْ
انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ

**"Hiçbir zulüm ve baskı kalmayınca-
ya ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar
onlarla savaşın. Onlar savaşmaya son
verecek olurlarsa, artık düşmanlık yalnız
zalimlere karşıdır."**⁷

Bu ayetin bir benzerinde ise Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ
فَإِنْ أَنْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

**"Baskı ve şiddet kalmayınca ya ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar
onlarla savaşın. Eğer (küfürden) vazge-
çerlerse, şüphesiz ki Allah onların
yaptıklarını hakkıyla görendir."**⁸

İkinci ayette diğerinden farklı olarak (كُلُّهُ) lafzını getirerek, tamamı diyerek tekid etmektedir.

Bu tür olaylar insanların, toplumların adalet ya da zulüm konusunda ne kadar da ikiye bölünmüş davrandıklarını ortaya koymaktadır. Herkesin savunduğunu savunabilmek, herkesin söylediğini söyleyebilmek toplumumuzun olaylar karşısında sıklıkla gösterdiği reaksiyonlardan bir tanesidir. Filistin özgürleştirilmesi, halkı kurtarılmalıdır. Çocukların feryadına kulak verilmelidir. Peki ya Suriye ve Irak'ta ölen çocuklar, esir edilen kadınlar, zulmedilen halklar hakkında ne yapılmalıdır? Bu topraklarda meydana gelen olaylar zulüm değil midir?

⁷ (2/Bakara 193)

⁸ (8/Enfal 39)

Bu bölgeler İslam adına bir kutsallık taşımamakta mıdır? Bu topraklarda da zulüm vardır. Mazlum ve mustazaf insanlar katledilmektedir. Bugün imkân olmadığını bildiği için Filistin'e cihad narası atan insanlar, Filistin için şehitlik mısraları dizenler, milyonu geçen mağdurlarıyla Suriye ve Irak için ses etmemektedirler. Bu hak ve batıl adına ikiyüzlüce bir tavidir. Tağutların izin verdiği ya da destek olduklarını savunmak ya da onların öfkelenedikleri hususları sümen altı etmek, hakkı ayakta tutmak, zulme ses çıkarmak değildir. Müminler hakkı, batılı, adaleti, zulmü tağutlardan ve onların destekçileri toplumlardan mı öğreneceklerdir?

Bugün toplumumuz neredeyse tüm fertleriyle akıl tutulması yaşamaktadır. Düşünün Irak için tezkere isteyen siyasiler bugün Filistin için ağıt yakmaktadır. Yöneticiler bir yandan İsrail'in güvenliği için kararlar alırken diğer yandan "Filistin bizim kırmızı çizgimizdir" demekten de vazgeçmemektedirler.

En büyük akıl tutulmasını ise daha tarihleri on yılı aşmayan, arşivlerini hepimizin hatırladığı İslami cemaatler yaşamaktadır. Suriye ve Irak mazlumlarını zamanında terk edenler, bugün Filistin için, Kudüs için, Aksa için twitterda aslan kesilmektedirler. Bu apaçık bir akıl tutulmasıdır. Zulmün tamamına karşı çıkarız derken insanların, cemaatlerin kastettikleri şey; insanların çoğunluğunun karşı çıktığı zulmün tamamına karşı çıkarız. Bizden çok fazla bir götürüsü olmayan zulümlere karşı çıkarız. Cemaatimizin ya da bizim meşruluğumuza zarar vermeyecek zulümlere karşı çıkarız. Siyasî konjonktürün gerektirdiği, tağutların ses etmediği zulümlere karşı çıkarız. Meşruluğumuzu zedeleyecek olursa ya da bize bir faydası olmayan

zulümlere kim ne yaparsa yapsın deriz.

Yeryüzündeki zulümlerin tablosuna şöyle bir kısaca değinelim mi?

Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'ne göre, 2011 yılında başlayan savaşta, bugüne kadar 387 binden fazla kişi hayatını kaybetti.

Ülkesini terk etmek zorunda kalan 5,6 milyon kişinin önemli bir kısmı Türkiye, Lübnan ve Ürdün'e sığındı. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne göre, bu sığınmacıların en az bir milyonunu çocuklar oluşturuyor.

İç savaş yüzünden ülke içinde yer değiştirmek zorunda kalan 6,7 milyon kişinin önemli bir kısmı kamplarda yaşamak zorunda kaldı.

Suriye İnsan Hakları Gözlemevi'ne göre, 100 bine yakın mahkûm cezaevlerinde işkence yüzünden hayatını kaybetti. Cezaevinde bulunanların sayısı 100 bini bulurken, 200 bini aşkın kişiden ise hala haber alınamıyor.

ABD'nin Rhode Island eyaletindeki Brown Üniversitesi Watson Uluslararası Çalışmalar Enstitüsü'nün yayımladığı

"Costs of War (Savaşın Maliyetleri)" adlı rapora göre, ABD öncülüğündeki uluslararası güçlerin Afganistan'da operasyon başlattığı Ekim 2001'den Amerikan askerlerinin Afganistan'tan ayrıldığı Nisan 2014'e kadar Afganistan'da yaklaşık 68 bin, Pakistan'da 82 bin, Irak'ta da 204 bin kişi olmak üzere toplam 354 bin kişi öldü.

Suriye'de PKK'nın bir uzantısı olarak devletleştirilen PYD'nin elindeki yarı hapisane kamplardaki kadın ve çocukların sayısı ise 62 bindir. Bu kampta yaklaşık 54 farklı milletten insan mevcut.

Bu rakamlar aslında zulmü anlatmaya yeterli gelmez. Ancak biraz olsun tasavvuruna fayda sağlayacaktır. Rakamları paylaşan kurum ve kuruluşların da zulme lâl kesilenlerin bir bölümü olduğunu göz önünde bulunduracak olursak rakamların, hakikati yüzde yüz yansıtmadığını anlamış oluruz. İşte buralarda da çok büyük zulümler meydana gelmektedir. Ancak hiç kimse bunları dile getirmemekte ve üzerine basmamaktadır. Çünkü buralardaki zulümleri dile getirmek ya da dikkat çekmek sizi toplum ya da siyaset önünde Talibancı, İşidci yapar ve meşruluğunuzu zedeler. Bundan dolayı da insanlar ikiye bölünür: Davranarak bu zulümleri ağızlarına dahi almazlar.

Yine bir başka yapılması gereken tahlil, herkes canı yandığı zaman şeriate ihtiyacı olduğunu anlayıp dile getirmektedir. İnsanlar canı yandığı zaman Kur'an'dan, Rasulullah'tan (sav), şeriatinden dem vurmaktadırlar. Bunun harici zamanlarda ise heva ve heveslerine geri dönmekte, çıkışlarını beşerî, insan ürünü ideolojilerde aramaktadırlar. İnsanlar bir vahşete, bir cinayete tanık

olduklarında, insanlar birbirlerini vahşice öldürdüğünde idam çağrısında bulunmaktadırlar. "Bunların ikisini sallandıracaksın. Görecek hepsi" diye birbirlerini telkin etmekte, birbirlerini tabiri caizse gaza getirmektedirler. Ya da bir kişinin malı çalındığında o kimseyi şöyle derken bulursun; "Ellerini keseceksin bak bakalım bir daha olur mu? Ama nerede..."

İşte bir benzeri durum Filistin meselesinde yaşanmaktadır. Kâfirler Müslümanların üzerlerine çullandığında Allah'ın cihad ayetleri insanların aklında canlanmaktadır. Hatta bazı günümüz ilahiyatçıları istişhad eylemleri gibi hususlara bile fetva verir hâle gelmektedir. İnsanların gaza gelerek "Açın kapıları yürüyelim. Tükürüğümüzde boğarız. Kaç nüfusu var ki?" dediklerini görürsün. Ama insanın İslam şeriatına her zaman ihtiyacı olduğunu insanlar unuturlar. Unutmazlar aslında bilirler ancak kendilerine de onun dokunacağından sadece başkalarını cezalandırmak için bir sopa niyeti ile görürler. Çünkü kendilerine de dokunur bir gün o şeriat, bilirler. Bu yüzden sadece ara ara başkalarını cezalandırmak için şeriat isterler.

Toplumumuzda şu anda cinayetler, tecavüzler, hırsızlıklar, yolsuzluklar ve daha birçok suç ve suç unsuru artmış, yayılmıştır. Peki, bunun için neye ihtiyaç vardır. Tüm insanlığın yaratıcısı olan, ezeli ilmi ile onların her halini bilen Rabbimizin şeriatına, ahkâmına ihtiyaç vardır.

Şeriat asıl itibarıyla suçluları cezalandırmaktan daha ziyade insanların mallarını, canlarını, ırzlarını, dinlerini ve akıllarını korumak için gelmiştir. Suçlulara ceza verirken de öncelikle bu hususları korumak gayesiyle ceza verir.

İkinci bir murad ise suçluya ceza vermektir. Hırsıza cezayı insanların mallarını korumak için, mürtedde cezayı toplumun dinini korumak için, zina edene recmi ırzları korumak için vermektedir. Şeraitte toplumların maslahatı ferdin maslahatından önce gelmektedir. Bu zikrettiklerimizde bunun bir tezahürüdür.

Allah'ın kitabı Kur'an ve Rasulullah'ın (sav) sünneti, birçok mesele hakkında 1400 küsur yıl önce bazı hakikatleri ortaya koymuş ve yanılmamıştır. İnsanlık ise bunları nasıl ki sonradan keşfedip, tıp ve bilimin ilerlemesi ile buluyorsa, bugünde Yahudiler hakkında Rasulullah'ın (sav) isabet ettiğini yeni keşfetmektedir. Biraz bu zikrettiğimiz ironi doludur. Sad bin Muaz'ın onların hakkındaki hükmü ve Rasulullah'ın (sav) uygulaması ortadadır. Bırakın insanlar bazı şeyleri yeni keşfediyor, yeni çözümler arıyor olsun.

İnsanların böylesi durumlarda Kudüs'ü Haçlılardan kurtaracak yeni Selahaddinler, Rum krallarına yaptığı hadsizlikleri bildirecek Harun Reşidler, bir kadının feryadı için ordu hazırlatan Mu'tasım'lar beklemesi normaldir. Müslümanları eski izzetlerine kavuşturacak, yeryüzünde Müslümanları hâkim kılabilecek yeni önderler beklemeleri tabiidir.

Ancak Rabbimiz bununda bize gereğini şöyle ifade etmiştir.

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أُمَمًا يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا
بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ

*"Sabredip ayetlerimize kesin olarak inandıkları zaman, içlerinden emrimizle doğru yola ileten önderler - imamlar çıkardık."*⁹

⁹ (32/Secde 24)

Kur'an'ın birçok yerinde İsrâiloğulları'na verilen nimetlerden ve kendilerine sağlanan üstünlükten söz edilir. Fakat burada da vurgulandığı üzere içlerinden doğru yolu gösteren rehber ve önderler çıkarılması şeklinde ortaya çıkan bu büyük nimet, onların sağlam bir imana sahip olmaları ve Allah'ın buyruklarına uyma hususunda güçlülere karşı direnmeleri, inançlarını muhafazada azim ve sebat göstermeleri şartına bağlanmıştır. Bu niteliklerini kaybettiklerinde nimeti ve ilâhî desteği de hak etmez duruma düşmüşlerdir. Onların bu konudaki zaaflarına da Kur'an'da değişik vesilelerle değinilmiştir.

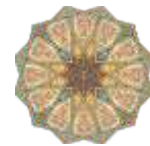
Ayetin "lemmâ saberû" şeklindeki kısmı "limâ saberû" şeklinde de okunmuştur; bu sebeple belirtilen kısma birinci kıraate göre, "iman edip sabrettikleri zaman, sürece" manası verilebileceği gibi ikinci kıraate göre "iman edip sabrettikleri için" anlamı da verilebilir.

İşte bunun sorumluluğu da biz Müslümanlardadır. Allah Teâla kullarını kâfirlerin ve zalimlerin elinde bırakmak istemez, ancak bir imtihan gereği onları sıkıntıya duçar eder. Ve bu sıkıntıların sona ermesi, nihayet bulması bizim ile Allah arasındaki yakınlığın neticesidir.

Rabbim yeryüzündeki tüm mazlum mustazafları kafirlerin elinden kurtarsın.

Onların sıkıntılarını en kısa zamanda gidersin. Allahumme Amin.

Bir sonraki sayıda görüşmek duasıyla...

NASİHATÇİLERE NASİHAT

Hüseyin Oral

huseyinoral@takvadergisi.org

Rahman ve Rahim olan Allah insanı yaratmış ve O'na beyanı öğretmiştir. İnsanı diğer canlılardan ayıran temel özellik konuşma yeteneğidir. Konuşma yeteneği kullanılarak insanlar birbirlerine maksatlarını açıklar, hedefledikleri doğrultuda nasihatleşir, vaaz eder ve uyarılarda bulunur.

İnsana böylesi bir yeteneği bahşeden Rabbimiz, gönderdiği peygamberlere kavimlerini uyarmalarını, tevhid akidesine davet etmelerini, nasihatte bulunup ahireti hatırlatmalarını emrettiği zaman, peygamberler kavimlerini ilk önce sözlü olarak uyararak sözün tesirinin ne derece etkili olduğunu ortaya koymuşlardır.

Peygamberlerin yeryüzündeki mirasçıları olan âlimler, onların yolunu takip ederken dikkat etmeleri gereken en önemli husus Allah'ın (cc) dinini tebliğ ederken kullanacakları dil ve anlatım üslubudur. Nereden başlamaları gerektiğini, hangi uyarıları niçin yapacaklarını, önce ve sonra anlatılması gereken emir ve yasakları son derece tertipli ve düzenli bir şekilde ortaya koymalıdır.

Vaaz ve nasihate muhatap olan kimseler farklı yapılarda olan insanlar olduğu için sözün onlar üzerinde bıraka-acağı tesir de farklı olacaktır. Kimi duygu-

larına hitap eden sözlerden etkilenirken, kimi de aklına ve mantığına tesir eden sözlerden etkilenecektir. Sözü söyleyen, yani anlatımı yapan kişinin karşı tarafa tesir edebilmesi için gerekli olan bütün argümanları kullanabilmesi, niyetinin halis olması ve en önemlisi anlattığı şeylerin doğru ve güvenilir olması gerekir.

Bir vaazın, nasihatın dinleyenler nezdinde istenilen seviyede etki bırakabilmesi için nasihatçilerin uyması gereken kurallara vardır. Bu kurallara ne kadar uyulursa karşı tarafın etki alanı o derecede geniş olacak, fert ve toplum açısından da olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Siz değerli okurlarımızın istifadesine sunduğumuz bu yazılarımızda, yıllarca vaaz ve nasihatle meşgul olmuş ilim sahibi davetçilerin elde ettikleri birikimlerden de faydalanarak, nasihatçilere dikkat etmeleri gereken kuralları, takınmaları gereken tavırlar hakkında birtakım tavsiyelerimiz olacaktır. Ayrıca nasihatlerin içeriklerine ve nasihatçilerin niyet ve tutumlarına dair bazı önemli hususlara da değinmeye çalışacağız.

Nasihat ve davet görevini üstlenmiş kimseler Allah Rasulü'nün (sav) yeryüzündeki tebliğini devam ettiren kimselerdir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır;

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَّةً لِّلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

“Biz, seni ancak bütün insanlara müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmezler.”¹

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ

¹ (34/Sebe 28)

"(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."²

Allah'ın Rasulü (sav) ahirete irtihal ettiği zaman, henüz İslam, Arap yarımadasına kadar yayılabilmiş olduğu için dünyanın diğer bölgelerinde yaşayan insanlara daveti ulaştırma görevi de onun yoluna tabi olanlara bir kutsal miras olarak kalmıştır. Şu halde davetçinin bu mirası devam ettirirken

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي

"De ki: "İşte bu benim yolumdur. Ben ve bana uyanlar basiret üzere Allah'a çağırırsınız."³ ayeti doğrultusunda, Allah Rasulü'nün (sav) menheci ve yolu üzere, onun davetinin savunucularından ve tabiilerinden olması zorunludur. Sadece bilgi ve birikim, davet yapan insanlara hitapta bulunan kimse için yeterli değildir. Onun hayatı boyunca verdiği mücadelesinin savunucusu olamamış bir kimse, insanların huzuruna çıkıp nasihat veya davet yapamaz.

Nasihatte bulunan bir kimsenin anlatacakları doğaçlama anlatım değilse, öncelikle hazırlık aşamasından geçmeli ve ardından da hazırlanan içerik dinleyicilere sunulmalıdır. Öncelikle içeriğin nasıl hazırlandığını, ardından hazırlanan içeriğin sunumu ve dikkat edilmesi gereken kuralları istifadenize sunmak istiyorum.

Hazırlık yapabilmek için birçok kaynağa ihtiyacımız vardır. Elimizdeki kaynak kitaplar doğru bilgilere ulaşabilmemiz için en önemli araçlarımızdır. Allah'ın kitabı Kur'an'ı Kerim nasihatçinin en başta müracaat etmesi vacip olan kitaptır, sonra Allah'ın kitabının açıklaması mahiyetinde olan tefsirlere müracaat edilmesi gerekir.

² (21/Enbiya 107)

³ (12/Yusuf 108)

Aşağıda listelediğimiz tefsirler nasihatçiye Allah'ın kitabını daha iyi anlayıp anlatabilmesi için son derece faydalı kaynaklardır. Sadece burada adı geçen tefsirlerle sınırlı olmamakla birlikte en önemli olarak gördüklerimiz şunlardır;

- Ahkâmul Kur'an - İmam Şafiî
- Cami'ul Beyan - İmam Taberî
- Tefsir'ul Beğavi - İmam Beğavî
- Ahkâmul Kur'an - İbn'ul Arabî
- Ahkâmul Kur'an - İmam Cessas
- El Camî li Ahkamil Kur'an - İmam Kurtubî
- Tefsir'ul Kur'an'il Azîm - İbni Kesir

İbni Kesir tefsiri özellikle nasihatçilerin elinden düşmemesi gereken bir tefsirdir. Çünkü İbni Kesir (rh) ayetleri tefsir ederken önce ayetlerin diğer ayetlerle tefsirine değinir, ardından ayeti açıklayan hadislerle senetlerini kısaltarak yer verir. Eğer ayetlerin fikhî boyutları varsa onların açıklamasını yapar. Bazen de İsrailiyyatlara dair uyarılarda bulunur.

Asrımızda yazılmış olan tefsirlerden birkaçını da şöyle sıralayabiliriz;

- Edva'ul Beyan - Muhammed Emin Şankitî
- Et- Tahrir ve't Tenvir - Muhammed İbni Aşûr
- Fi Zilal'il Kur'an - Seyyid Kutub

İmam Şankitî'nin tefsiri bazen beklenen açıklamaları, müracaat ettiğimiz ayeti kerimelerde yapmıyor olabilir. Bazı konulara kısaca değinilmiş olan yerlerde üstadın meseleyi başka ayeti kerimelerde daha geniş şekilde izah ettiğine rastlanmaktadır. İbni Aşûr'un tefsirinde genellikle luğat açısından ve nahiv açısından geniş malumatlara ulaşmak mümkündür.

Seyyid Kutub'un Allah yolunda şehit olması, zamanının tağutu Cemal Abdun-nasır'a özür mektubu yazmaya bile tenezzül etmemesi, doğruları ve ümmet içerisinde hakimiyeti, tefsirinde ilk kez açıkça ortaya koyanlardan olması hatalarını gölgede bırakmaya yetmiştir. Tefsiri müracaat edilmeye değer bir tefsirdir.

Güncel tefsirler içerisinde birçok tefsirden bahsetmek mümkünse de sakınılması vacip olan bazı tefsir sahipleri de vardır. Bu telif sahipleri sofî veya mürcie olup hurafelerini ve sapkın akide-lerini, ayetlerin açıklamaları arasında satır aralarına doldurmaktadırlar. Bunlardan birçoğu da idarecilerin yardımcıları, radyo ve televizyonlara çıkmayı maharet sayan kendine ve kanalına bir zarar gelmesin, kapatılmasın diye anlatılması gereken doğruları örtbas eden kimselerdir. Bu durumdaki telif sahiplerinden yapılacak en ufak bir nakil o kimseyi tezkiye etmek demektir. Dinleyenler ismi mevzu bahis kimselerin hak ehlinde olduklarını sanabilirler. Nasihatçi bu durumdaki kimselerin isimlerini ve kitaplarını mümkün mertebe zikretmemelidir.

Tefsirlere müracaat ederken elimize aldığımız tefsiri yazan kimsenin sahih bir akideye ve menhece sahip olması gerektiğini göz ardı etmemiz mümkün değildir. Allah'ın (cc) ayetlerini anlamak üzere müracaat ettiğimiz tefsirlerin yazarları, farklı menheclere meyletmiş olsalar bile onların bu yönlerini iyi tespit edip, nakil alanımızın dışında tutmalıyız.

Örneğin İmam Razi (rh) sonradan tevbe ettiğini göz önünde bulundurmamakla birlikte tefsirinde itizale (Mutezîlilik) ait konular bulundurmaktadır.

İmam Razi'nin kitabından bir meseleyi Ehli sünnetin süzgecinden geçirmeksizin zikrederek, Mutezile'nin sapkın fikirlerinden birini nakletmiş olmak gibi bir yanlışlığa düşmemeliyiz. Nasihatlerimizin içerisinde kendisinden nakiller aktarmamaya çalışmalı, tamamen tezkiye etmemeliyiz.

Yukarıdan itibaren saydığımız tefsirlerin sadece bir kaç ile yetinmeden hepsini gözden geçirmek ve yaptığımız anlatımlarda bu değerli âlimlerimizden nakillerde bulunmamız, dinleyiciler nezdinde bizlerin kendi çıkarımlarımızla konuşmadığımızı, İbni Kesir, İbni Kayyim, Kurtubî, Taberî gibi imamlardan nakillerde bulunmak suretiyle anlattıklarımızın bir geçmişinin olduğunu, bizlerinde o büyük âlimlerin birer nakilcisi konumunda olduğumuzu hissettirecektir. Bu tefsirlerin her birini ayrı ayrı gözden geçirmemiz konu ile ilgili her bir âlimin bakış açısını, ayetlerden çıkardıkları sonuçları bir araya getirip daha geniş açıdan değerlendirmek yapabilmemizi ve nasihatimizin çok daha faydalı hale gelmesini sağlayacaktır.

Tefsirlerden sadece birkaçıyla ya da sadece biriyle yetinmenin de doğru olmadığını bir misal üzerinden izah edelim;

Örneğin;

(وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يَذْكُرْ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ)⁴ ayetinin nüzul sebebi hakkında Ebu Davud, İmam Taberî ve Bezzar'ın İbni Abbas'tan naklettiklerine göre Yahudiler Rasûlullah'a (sav) gelerek ölmüş bir koyun hakkında hayret ederek "Bunu Allah öldürdüğü halde yemiyorsunuz da kendi öldürdüğünüzü yiyorsunuz öyle mi?" dediler.

⁴ (6/Enam 121)
(Üzerine Allah'ın adı anılmayan (hayvanları) yemeyin...)

Ehli sünnetin meşhur kaynaklarında belirtilen bu rivayetlere göre de bu sözü söyleyenler Yahudilerdir. İmam İbni Kesir bu rivayetlerin ve nakillerin sahih olmadığını Rasulullah'a (sav) yapılan itirazı Yahudilerin değil müşriklerden bazı kimselerin yaptığını katî deliller üzerinden şöyle açıklar; "Yahudiler kendileri de ölü hayvanın etini haram görüp yemezken ölü hayvanın yenilmesi gerektiğine dair Rasulullah (sav) ile münakaşa etmeleri mümkün değildir. Bu sure Mekke'de inmiş olan surelerdendir, Yahudiler ise Mekke'de yaşamamışlardır."

Bu ve benzeri hatalar ilimde üstün derecelere sahip olsalar bile neticede insan olmaları ve hatadan masum olmamaları sebebiyle zaman zaman âlimlerimizden de sadır olması mümkün olan hatalardandır. Nasihatçi sadece birkaç tefsirle yetinmesi durumunda konunun başında yer alan zayıf rivayeti naklederek telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabilecek bir yanılgıya düşmemeli, kendisini yapacağı nasihat-ten önce yeterli düzeyde hazırlanabilmesi için elindeki kaynaklara eksiksiz müracaat etmelidir.

Yapacağımız nasihatten önce kaynak mahiyetinde başvurmamız gereken kitapların ikinci kısmı, Kur'anla ilgili telif edilmiş fihristlerdir. Nasihatçinin elinde Kur'an'a ait bir fihrist bulunmaması büyük bir eksiklik sayılır.

Özellikle tavsiye ettiğimiz fihristlerden biri Muhammed Fuad AbdulBaki'nin "Fihristu Ayat'il Kur'an" (Kur'an Ayetlerinin Fihristi) adındaki eseridir. Konulara göre hazırlanmış başka fihristler varsa da bu kıymetli çalışmanın verdiği faydayı sağlamayacağı kanaatindeyiz.

Konulara göre hazırlanmış fihristler bir konuyu ele alıp ilgili ayetleri sıralamaktadır. Muhammed Fuad AbdulBaki'nin hazırladığı "Fihristu Ayat'il Kur'an" ise bütün kelimeleri üçlü asıllarına göre tertip etmiştir. Bir konu ile ilgili olarak kelimenin üçlü aslından yola çıkarak bütün türevlerini de sıraladığı için daha değerli bir çalışmadır.

Allah (cc) Kur'an'ı Arapça olarak indirmiştir. Arapça kelimelerin içerdiği manalar açısından nasihatçinin başkalarına bir ayeti ya da hadisi anlatmaya geçmeden önce kendisinin ayeti ve içerdiği kelimeleri bütün yönleriyle anlaması gerektiği için müracaat etmesi gereken kaynakların üçüncüsü, mu'cemler yani sözlüklerdir. Kur'an'ı Kerimde yer alan kelimelerin kök ve türetilmiş manalarını diğer kelimelerle ve edatlarla birlikte kullanıldığı zaman kazandıkları genişlikleri ve uğradıkları değişiklikleri ancak bu sözlükler sayesinde daha iyi kavranabilir.

Bu sözlüklerden en başta yer alan Razî'nin "Muhtar'us Sihah"ıdır. Ardından Ahmet Halil el-Ferahiddin'in "Kitab'ul Ayn" adını verdiği Kur'an'ı Kerimde bulunan kelimeler açısından son derece değerli sözlüğü de mutlaka nasihatçinin elinin altında bulunmalıdır.

Günümüzde Arapça sözlükler olarak yeni kaleme alınmış bazı çalışmalar var olsa da daha eski dönemlerde hazırlanmış olanlarla yetinmeyi uygun buluyoruz. Zaten buraya kadar bahsi geçen kaynaklarda da Kur'an'ı Kerim'in ayetleri içerisinde bulunan kelimelerin izahına varıncaya kadar yeterli bilgileri içeren tefsirlere de değinmeye çalıştığımız için yeni sözlükleri bazı bidatçi düşüncelerle kelimeleri yorumlamış olduklarını göz önünde bulundurarak tavsiye etmekten çekiniyoruz.

Arap olmayanlar kendi dillerinde Kur'an'ı en güzel şekilde anlayıp anlatabilmeleri için Arapça kelimeleri birkaç sözlükten birlikte yararlanarak araştırmak zorundadırlar. Günümüz Türkçesiyle hazırlanmış Arapça Türkçe sözlükler kısa bir dönemi kapsadığı için bu hususta eski ve yeni ayrımı yapabilmek imkânımız yoktur. Arapça kelimeler üzerinde araştırma yapmak zorunda olan nasihatçi kardeşlerimize birinin eksik bıraktığını diğerinin tamamlayabileceği ihtimalini göz önünde bulundurarak sözlüklerin yazarları ve adlarını zikretmeksizin en azından sadece bir ekol tarafından hazırlanmış sözlüklerle yetinmemelerini tavsiye edebiliriz.

Bu kaynakların kitap olarak nasihatçinin elinin altında bulunması maddî bir külfet getiriyorsa bilgisayarların desteğine başvurabilir. Bazen kitaptan daha pratik halde bilgisayar ortamında yüzbinlerce kitaba ulaşabilmemiz daha kolaydır. İmkânlar genişledikçe ortaya çıkan neticelerin daraldığı bir asırda yaşadığımızı da göz önünde bulundursak bugünkü teknolojiye yüzyıllarca evvel yaşamış âlimlerimizin ellerindeki kısıtlı imkânlarla rağmen kaleme aldıkları yığınla birbirinden kıymetli eserler karşısında hayretlere düşmememiz, onların İslam ümmeti için katlandıkları fedakârlıklardan dolayı kendilerine hayır duada bulunmayı ihmal etmemiz, mümkün değildir.

Allah hepsinin ecrini kat kat versin, amel defterlerini kıyamete kadar açık tutsun, nebilere siddıklara ve salihlere komşu eylesin...

Rasulullah'ın (sav), risalet hayatı boyunca geçirdiği devreler, ayetlerin indiği ortam ve o ortamın gerektirdikleri,

olaylara karşı Rasulullah'ın (sav) verdiği tepkiler, hangi hadise karşısında nasıl tutum sergilediği, nasihatçinin bilgi dağarcığında bulunması da kaçınılmaz olduğun için, siyer kaynakları olarak dördüncü sırada tavsiyelerine yer verdiğimiz şu eserleri elinde bulundurmalıdır.

İmam Suheylî'nin "Ravdulenif" adlı eseri; Bu kitap nasihatçinin elinde bulunduğu zaman aynı anda üç kitabı birden elde etmiş demektir. Bunlar İbni İshak'ın siyeri, İbni Hişam'ın siyeri ve İmam Suheylî'nin ilaveleridir.

Yine İmam İbni Kesir'in "El Bidaye ve'n Nihaye" eserinin okunmasını da âlimlerimiz şiddetle tavsiye etmektedirler. Bununla beraber İmam Taberî'nin "Tarih'ul Ümem ve'l Muluk" eseri de müracaat edilesi eserlerden biridir.

Buradaki siyer kaynaklarından gereken payı almış olan bir nasihatçi siyer alanında başka kaynağa ihtiyaç duymayacak kadar donanım elde etmiş olacaktır.

Dinlerine göre değil de benimsedikleri menheclere göre siyer alanında eserler kaleme alan güncel yazarların teliflerinden kaçınılması gerektiğini de önemle hatırlatıyoruz. Çünkü bu yazarlar Rasulullah'ın (sav) hayatını ele alırken kendi batıl menheclerinin ispatı kabilinden siyeri yorumlamakta, birçok doğru bilgi arasına sıkıştırdıkları birkaç göz ardı edilemez hata ile Rasulullah'ın (sav) kutlu siyretini adeta etkisiz hale getirmektedirler.

Buraya kadar nasihatçinin elinde bulunması gereken kaynaklara değinmeye çalıştık. Bu bölümün ardından nasihatçinin yaptığı nasihatlerde gözetmesi gereken niyeti ve takınması gereken tavirlara dair konulara temas etmeye çalışacağız. Muvaffakiyet Allah'tandır.

ALLAH'IN (cc) KULLARINA BÜYÜK LÜTFU

Erhan Yıldız

erhanyildiz@takvadergisi.org

Bir kimse kötülük yapmayı ister ve bunu yapmaya muktedirken vazgeçerse Allah Tealâ ona günah yazmaz ve bundan dolayı onu sorguya çekmez. Yani gönülden gelip geçen kötülüklerden dolayı sorguya çekilmez. Aslında sadece bu durum bile biz aciz kullar için çok büyük bir müjdedir. Aksi olsa nasıl kaldırabilirdik ki. Kalbimizden gelip geçen her şeyden sorguya çekilsedik halimiz nice olurdu.

عن عبد الله بن عباس -رضي الله عنهما- عن رسول الله -صلى الله عليه وآله وسلم- فيما يرويه عن ربه -تبارك وتعالى- قال: «إن الله كتب الحسانات والسيئات ثم بين ذلك، فمن هم بحسنة فلم يعملها كتبها الله عنده حسنة كاملة، وإن هم بها فعملها كتبها الله عنده عشر حسنات إلى سبعمائة ضعف إلى أضعاف كثيرة، وإن هم بسيئة فلم يعملها كتبها الله عنده حسنة كاملة، وإن هم بها فعملها كتبها الله سيئة واحدة».

[.متفق عليه.]

Abdullah b. Abbas'tan (ra) rivayet edildiğine göre, Rasulullah (sav) Allah Teâlâ'dan rivayet ettiği bir hadiste şöyle buyurdu: "Allah Teâlâ, iyilik ve kötülükleri takdir edip yazdıktan sonra bunları beyan etti. Kim bir iyilik yapmak ister de yapamazsa, Allah, bunu yapılmış tam bir iyilik olarak yazar. Şayet bir kimse iyilik yapmak ister sonra da onu yaparsa, Allah, o iyiliği on mislinden başlayıp yedi yüz misliyle, hatta kat kat fazlasıyla yazar. Şayet insan bir kötülük yapmak ister de onu yapmaz ise Allah, bunu ona tam bir sevap olarak yazar. Eğer bu

kötülüğü yapmak ister ve bu kötülüğü yaparsa, Allah, o fenalığı sadece bir günah olarak yazar."¹

Hadis -muttefekun aleyh- yani İmam Buhârî ve İmam Müslim'in sahihlerine aldıkları, sıhhat derecesi en üst seviyede olan bir hadistir. Sahih hadis kitaplarındaki rivayetlerin sıhhat derecesi aynı değildir. Muhaddisler bunları, Buhârî ve Müslim tarafından rivayet edilmesini esas alarak, en güvenilir olandan başlamak üzere yedi dereceye ayırmışlardır.

1. Buhârî ve Müslim'in ortaklaşa el-Câmi u's-sahih'lerine aldıkları hadisler (muttefekun aleyh).
2. Buhârî'nin rivayet ettiği hadisler.
3. Müslim'in rivayet ettiği hadisler.
4. Kitaplarında olmayıp Buhârî ve Müslim'in şartlarına uygun olan hadisler.
5. Yalnız Buhârî'nin şartlarına uygun olan hadisler.
6. Yalnız Müslim'in şartlarına uygun olan hadisler.
7. Buhârî ve Müslim dışındaki muhaddislerin sahih kabul ettiği hadisler.

Bu ayki yazımda, aslında hepimizin bilmiş olduğu, İmam Nevevî'nin "Kırk Hadis" (el-Erba ûne'n-Neveviyye.)² kitabına aldığı, Müslümanların Allah'a (cc) karşı hüsnü zanlarını arttıran, kalplerini umutla yeşerten, Allah'ın (cc), biz kullarına karşı merhametinin büyüklüğünü gösteren, bu kudsi hadisi sizlere hatırlatmak istedim.

Bu hadis, Rahman ve Rahim olan Rabbimizin, kulluğunu tam olarak yerine getiremeyen, amellerinde eksikliklerin,

¹ (Muttefekun aleyhi)

² (Nevevî'nin bu çalışması hemen her devirde büyük kabul görmüş, başta kendisi olmak üzere kırtan fazla âlim tarafından şerh edilmiştir.)

hataların bulunduğu ve hatta kötülüklerinin iyiliklerini geçtiği biz aciz kullarına, merhamet, lütuf ve ikramının göstergesidir.

“Kim bir iyilik yapmaya niyet ederse...” yani bunu ister ve kendince yapmayı tercih ederse, azmederse...

Hadisteki (فَمَنْ هَمَّ)femen hemme-den (kararlaştırmak- istemek- niyet almak) kasıt, yalnızca gelip geçen mücerred bir düşünceden ibaret değildir. O işi yapmaya özel bir gayretle birlikte verilen karardır yani azimdir. Azim, iyiliği yapmaya kesin karar ve gayret demektir. Bir işi yapmaya azmediyor-sun ama yapamıyorsun ve Allah (cc) senin bu azmine karşılık, sana o amelin sevabını veriyor. Ne büyük bir rahmet... Burada İbni Hibban'ın şu açıklamasını da aktarmanın faydalı olacağını düşünüyorum; “Yüce Allah'ın, kul azmetmese bile, fazladan lütufta bulunmak için sırf içinden geçirmekle iyiliği yazma ihtimali de vardır.” Bunu da bir düşünün, iyilik yapmayı sadece kalbinizden geçiriyorsunuz -azmetmeksizin-, el-Latif olan Rabbimiz size sevap yazıyor. Allahuekber.

“İyiliği yapmasa, Allah ona kendi katında bir sevap yazar.” Çünkü hayrın sebebi de hayırdır. Hayrı istemek, kalbin amelidir. Niyet ettiği şeyi yapmazsa Allah Teâlâ ona tam bir sevap yazar. Eğer, niyet ettiği şeyi yaparsa Allah Teâlâ onun ecrini kat kat artırır; iyiliğini on misli ve daha çok fazlası ile yazar.

Peygamber (sav) buyurur ki; “Geceleyin kalkıp nafilâ namaz kılmak niyeti ile yatağına giren ve sabah namazı zamanına kadar uyuya kalan kimse için, niyet ettiği namazın sevabı yazılır

ve onun uykusu, Rabbi tarafından kendisine verilen bağış olur.”³

Bu hadiste bahsedilen, kişi azmetmiş, kararlaştırmış ve gece kalkıp namaz kılmaya niyet etmiş ve bu azimden sonra kalkmadığı için o niyet ettiği namazın sevabını kazanmıştır. Eğer bu azimden sonra kalkmış olsaydı, o halde aldığı sevap katlanacak, 10 kattan 700 kata kadar ve hatta daha fazlasıyla katlanarak artacaktı. Çünkü İslam'da iyiliklerin karşılığı Allah'ın dilemesiyle katlanır.

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَثْمَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلُهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

“Kim bir iyilik yaparsa, ona on katı vardır. Kim de bir kötülük yaparsa, o da sadece o kötülüğün misliyle cezalandırılır ve onlara zulmedilmez.”⁴

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَنَابِلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

“Mallarını Allah yolunda harcayanların misâli, yedi başak bitiren ve her başakta yüz dâne bulunan bir tek tohumun hâli gibidir. Allah, dilediğine kat kat fazlasını da verir. Çünkü Allah, lütüf pek geniş olan ve her şeyi hakkıyla bilendir.”⁵

“Şayet insan bir kötülük yapmak ister de onu yapmaz ise Allah, bunu ona tam bir sevap olarak yazar.”

Bir kimse kötülük yapmayı ister ve bunu yapmaya muktedirken vazgeçerse Allah Teâlâ ona günah yazmaz ve bundan dolayı onu sorguya çekmez.

³ (İbni Mace)

⁴ (6/Enam 160)

⁵ (2/Bakara 261)

Yani gönülden gelip geçen kötülüklerden dolayı sorguya çekilmez. Aslında sadece bu durum bile biz aciz kullar için çok büyük bir müjdedir. Aksi olsa nasıl kaldırılabildik ki. Kalbimizden gelip geçen her şeyden sorguya çekilseydik halimiz nice olurdu değil mi?

قال النبي صلى : عن أبي هريرة رضي الله عنه قال
الله عليه وسلم: إن الله تجاوز لي عن أمتي ما
سوت به صدورها، ما لم تعمل أو تكلّم.

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre, Nebi (sav): "Hiç kuşkusuz Allah, yapılmadığı ve dile dökülmediği sürece ümmetimin kalbinden geçirdiklerinden dolayı onları sorumlu tutmaz." buyurmuştur.⁶

Allahuekber! Bizlere hidayeti veren, Rasulü'nün ümmeti yapan ve bizlerden bu yükü kaldıran Rabbimiz! ne büyük bir merhametin var.

لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَإِنْ تُبْذَرُوْا مَا فِى
اَنْفُسِكُمْ اَوْ تُخْفَوْهُ يُحَاسِبْكُمْ بِهٖ اللّٰهُ فَيَغْفِرُ لِمَنْ
يَشَآءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَآءُ وَاللّٰهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

"Göklerdeki her şey, yerdeki her şey Allah'ındır. İçinizdekini açığa vursanız da, gizleseniz de Allah sizi, onunla sorguya çeker de dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder. Allah'ın gücü her şeye hakkıyla yeter."

Bizim endişemiz gibi, sahabe de zikretmiş olduğumuz Bakara suresinin 284. ayeti nazil olduğunda endişe ettiler, korktular ve bu onlara ağır geldi. Bundan dolayı Peygamberimize sıkıntılarını dile getirdiler. Ve Allah Rasulu (sav) onlara uyarılarda bulundu. Daha sonra içerisinde "Rabbimiz, unuttuk yahut yanıldıysak bizi sorguya çekme." "Rabbimiz, güç

yetiremeyeceğimiz şeyi bize yükleme." ifadeleri yer alan Bakara suresinin son ayetleri nazil oldu ve İbn Abbas'ın (ra) bize bildirdiğine göre 284. ayeti neshetmiş oldu.

Aslında kişi, kötülüğe niyet eder de bunu yapmazsa ya Allah korkusundan ya da O'ndan utandığından onu terk ediyor demektir. Eğer bu amelden vazgeçmesi Allah için ise Allah ona bir sevap verir. Kendi nezdinde ona tam bir iyilik eciri yazar. Başka bir yolla gelen hadis-i şerifteki ibare şöyledir: "Eğer kul kötülüğü yapmazsa ona tam bir iyilik sevabı yazınız. O bundan sadece benim için vazgeçmiştir." Fakat kul kötülüğü Allah Tealâ'ya duyduğu korkudan değil de kullara karşı duyduğu korkudan yahut riyakârlıktan dolayı terk ederse, sevap yazılmadığı gibi günah kazanabilir.

Bir işe muktedir olup vazgeçmeyi açacak olursak, el-Hattâbî (rh) şu açıklaması bize yeterli gelecektir. "Bir kötülük yapmaya muktedirken kötülüğü isteyip yapmayana bir sevap yazılır, bu yalnızca o fiili terk eden kimsenin bunu işlemeye gücünün olması ve sonrada onu terk etmesi şartına bağlıdır. Çünkü insan bir şeyi ancak yapmaya kudreti varken yapmamışsa terk etmiş sayılır." Sözgelimi kişi zina etmek üzere bir kadına gitse ve kapıyı kapalı bulup açamasa zinayı terk etmiş sayılmaz.⁷

Evet, bu ve benzeri hadislerle ve ayetlerle, Allah'ın (cc) bize olan rahmetinin genişliğini, bizlere ihsanda bulunduğu, bizi böyle karşılıklarla nimetlendirdiğini ve bizlerin acizliğinden dolayı yüklerimizi hafıflettiğini anlıyoruz.

⁶ (Buhârî)

⁷ (Fethu'l-Bârî)

Yazımızın başında da aktardığımız gibi bizler gaflette olan, yaptığı ameller eksik olan, hatta kötülükleri iyiliklerini geçmiş olan aciz kullarız. Böyle olmamıza rağmen bizlere merhamet eden, ikram eden bir Rabbimiz var. Allah'ım acizliğimizi itiraf ediyor, günahlarımızdan, hatalarımızdan tevbe ediyor ve sana hamd ediyoruz. Bize öyle fırsatlar veriyorsun, öyle bir ticaret sunuyorsun ki, kişinin bu ticaretten zararlı çıkması ancak kendini zorlamasıyla mümkün olur.

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ
كُلٌّ أَمَّنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا
أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا
حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا
أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

"Peygamber, Rabbinden kendisine indirilene iman etti, mü'minler de (iman ettiler). Her biri; Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine iman ettiler ve şöyle dediler: "Onun peygamberlerinden hiçbirini (diğerinden) ayırt etmeyiz." Şöyle de dediler: "İşittik ve itaat ettik. Ey Rabbimiz! Senden bağışlama dileriz. Sonunda dönüş yalnız sanadır."Allah, bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Onun kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. (Şöyle diyerek dua ediniz): Ey Rabbimiz! Unutur, ya da yanı-

*lırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et."*⁸

Allahumme amin.

⁸ (2/Bakara 285 - 286)

أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ
وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ
لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا
كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا
تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا
تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا
طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَارْحَمْنَا
أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

YOKSA SENİNDE Mİ KALBİN KATI?

Salih Bağırhan

salihbagirhan@takvadergisi.org

Allah (cc) kullarına sayılmayacak birçok nimetler vermiştir. Bu nimetlere karşı kulların Allah'a karşı görevlerini ve sorumluluklarını artırması gerekirken - azı hariç- büyük çoğunluğu görevlerini unutmuş, yaratıcısına nankörlük etmiş, isyanları neticesinde azgınlığın içerisinde debelenir hale gelmiştir. Kur'an, birçok ümmetlerin ve kavimlerin durumlarını zikretmiş, onların çoğunun ilahi uyarılara kulak asmadıklarını, gelen mucizelere iman etmediklerini, sonunda ise azaba düşer olduklarını beyan etmiştir.

Tarih boyunca, İslam ümmetinin ve birçok Rasullerin başını ağrıtan, eziyet eden, öldüren ve İslam dinine kinlerini ve nefretlerini kusan topluluk hiç şüphesiz ki İsrailoğullarıdır, yani Yahudilerdir. Bununla birlikte Allah (cc) İsrailoğullarına daha önce başka kavimlere ve toplumlara vermediği nimetleri vermiş,¹ onları faziletli kılmış ve âlemlere üstün tutmuştur.² Böyle değer verdiği ve faziletli kıldığı bu güruhu, kendi elleriyle kazandığı günahlardan dolayı kalpleri hakka karşı meyletmez, gözleri hakkı idrak etmez, kulakları ise hakkı işitmez hale getirdi.

Allah (cc) Bakara suresinin bir bölümünde İsrailoğulları ile Musa (as) arasındaki malum inek kıssasındaki diyalogu haber vermektedir. Abdullah bin Abbas, Ubeyde bin Sâmit, Ebü'l-Âliye gibi sahâbîler ve diğer bazı ilk dönem müfessirlerinin verdiği birbirine yakın bilgilere göre hayli zengin ve yaşlı bir Yahudi, mirasına ve kan bedeline

göz diken yeğeni tarafından öldürölüp bir yere atılmış, cinayet bir masumun üstüne yıkılmak istenmişti. Katilin bulunamaması yüzünden, toplumda neredeyse silahlı mücadeleye kadar varacak bir gerginlik doğdu ve olay Musa'ya (as) bildirilerek kendisinden bir çözüm bulması istendi. O da Allah'tan (cc) aldığı vahye uygun olarak bir inek kesmelerini ve bunun bir parçasıyla maktulün cesedine vurmalarını emretti. Denilenin yapılması üzerine maktul dirildi ve kendisini öldürenin kimliğini açıkladı. Böylece bir mucize olarak ölünün dirilmesiyle bir yandan adalet yerini bulup ihtilâf ortadan kalkarken bir yandan da yüce Allah'ın (cc) ölüleri diriltmeye muktedir olduğu gösterilmiş oldu.³

Bu ve bu gibi mucizeler karşısında imanları ve Allah'a karşı taatleri artması gerekirken, küfürlerinin ve kinlerinin artmasından başka bir şey olmadı. Bu olaydan sonra Allah (cc) kıyamete kadar devam edecek insanlığa ibretlik bir ders olması hasebiyle Yahudiler hakkında şöyle buyurmuştur:

ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ
مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ أَشَدَّ قَسْوَةً وَإِنَّ
مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ
بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ اللَّهُ وَمَا إِلَهُ مِنَ خَشِيَةِ

“Bu olaydan sonra kalbiniz katılaştı. Kalpleriniz taş gibi hatta taştan da katıdır. Oysa öyle taşlar vardır ki ondan nehirler fışkırır. Öylesi vardır ki yarılır ve içinden su çıkar. Öylesi vardır ki Allah'ın korkusundan yuvarlanır. Allah yatıklarınızdan gafil değildir.”⁴

¹ (Firavun ve askerlerinden kurtulmaları, nebilerin çoğunun onlardan çıkması, kitaplar indirilmesi, men (kudret helvası), selva (bildircin eti) verilmesi, bulutun üzerlerine gölge yapılması...)

² (2/Bakara 47)

³ (2/Bakara 47)

⁴ (2/Bakara 74)

Allah (cc) bu ayeti kerimede Yahudilerin kalplerinin durumlarından haber vermektedir. Onca nimetler karşısında ilahi emirlere uymayan ve bununla birlikte Allah'ın dinine ihanet etmeye çalışan bu zümre, ilahi bir ceza ile çarpıtılarak kıyamete kadar yaşayacak insanlığa birer ibret vesilesi oldu. Şuan yaşamış olduğumuz topluluklarda, insanlığın bu olaylardan ders çıkartması gerekirken Allah Rasulu'nün de haber verdiği üzere karış karış, milim milim onların yoluna uymaktadır. Ebu Said el-Hudri'nin rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmaktadır:

"Sizler karış karış, arşın arşın sizden öncekilerin yolunu izleyeceksiniz / onların inançları ve yaşayışlarını ölçü edineceksiniz. İnsanın giremeyeceği küçük bir keler/kertenkele deliğine girecek olsalar, siz de onları takip edeceksiniz."

Bizlerde: "Ya Rasulallah! (izlerini takip edeceğimiz bu topluluklar) Yahudiler ve Hristiyanlar mı olacak?" diye sorduk. O da: "Ya başka kimler olacaktı?" buyurdu."⁵

Hiç şüphe yok ki Yahudiler İslam ümmetine en çok zarar veren topluluklardır. Tarih boyunca kinleri ve nefretleri özellikle müminlere karşı sürmüş ve sürdürmeye de devam etmektedirler. Allah (cc) bu hakikati şu şekilde dile getirmiştir:

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِّلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ
وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا

"Andolsun ki, insanlar arasında iman edenlere en çetin düşman olarak Yahudileri ve müşrikleri bulacaksın."⁶

⁵ (Buhari, Enbiya 50); (Müslim, İlim 6)

⁶ (5/Maide, 82)

Rasulullah (sav) ve sahabeler Medine'de başta olmak üzere Yahudilerle amansız mücadele etmişlerdir. O dönemde müminlere eziyet veren, fitne çıkartan, kara propaganda yapan Yahudilerdi. Şuanda da Ortadoğu'da özgürlük ve demokrasi adına masum ve mustazaf erkeklerle, kadınlara, çocuklara zulmeden, katleden, olmadık işkenceleri reva gören ve Müslümanların kutsallarına saldıran Yahudiler ve onların kuklaları değil midir? Şuan da Suriye'de, Irak'ta, Afganistan'da kanı akıtılan Müslümanların katilleri başta Yahudiler değil midir? Dedelerinden almış oldukları bu kötü mirası şuan torunları sürdürmüyorlar mı? Kulu ve Rasulu Muhammed'e (sav) bu gerçekleri ve hakikatleri asırlar öncesinde vahyeden ve doğruluğunda hiç şüphe olmayan Allah'a hamd olsun.

Allah Rasulu (sav) Mescid-i Aksa, Mescid-i Haram ve Mescid-i Nebvî'nin dışında ziyaret amaçlı mescitlere gidilmesini yasaklamıştır. Değerleri ve kutsallığı üst seviyede olan bu mescitler şuan Siyonistlerin işgali altındadır. Aynı şekilde kendilerini Müslüman diye adlandıran ülkelerde var olan diğer mescitler ise Demokrasi ve Laikliğin işgaline maruz kalmıştır.

Peki, Yahudilerle ve onların işbirlikçileriyle nasıl mücadele etmemiz gerekiyor? Bunun cevabı çok

açık ve nettir aslında. Allah Rasulu ve Raşit halifeler onları karşı hangi muameleyi yaptılarsa bizlerde aynısını yapmak zorundayız. Başka bir seçenek yoktur. Ancak bu şekilde kanlarımıza ve kutsallarımıza sahip çıkabiliriz. Ancak bu şekilde yitip izzetimizi tekrar kazanabiliriz. Ancak bu şekilde zilletten kurtulabiliriz. Allah Rasulu'nün hayat menhecinden saparsak bu ve değişik meselelerde zilletin bataklığında seyreder dururuz.

Müslümanların mücadelesi sadece Yahudiler ve onların dostlarıyla değildir elbet. Allah'ın kitabı bütün topraklarda egemen oluncaya kadar mücadelenin içerisinde olunması gerekecektir. İslam dinine karşı kimler düşmanlık ediyorsa ırklarına ve isimlerine bakılmadan mücadele edilmesi lazımdır. İşte o zaman asıl gayeye ulaşılmış olacaktır.

وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ
الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا
يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın! (İnkâra) son verirlerse şüphesiz ki Allah onların yaptıklarını çok iyi görür."⁷

⁷ (8/Enfal 39)

Kalplerin Kısımları

Hak ile batılı birbirinde ayıran Kur'an-ı Kerim insanların kalplerinin vasıflarını söylemektedir. Bazı kalpler vardır ki marazdır/hastadır. Bazı kalpler vardır ki ölüdür, taştan bile katıdır. Bazı kalpler vardır ki Allah'ın azametinden ve ayetlerinden dolayı ürperir, haşyet duyar. Hiç şüphe yok ki ölü ve taştan bile katı olan kalp, Allah'ın ayetlerinden yüz çeviren, yalanlayan, inkâr eden, yasama ve yargıyı beşeri kanunlardan elde eden, kendisine kul ve köle olmasını isteyen ve onlara tabi olan kimselerin kalbidir. Hasta olan kalp günahlara ve isyanlara dalan, günahlara karşı dikkatli ve hassas olmayan kimselerin kalbidir. Ürperen ve haşyet duyan kalpler ise şirkin ve küfrün her türlü çeşidinden uzak kalan, günahlar karşısında gaflete düşmeyen selim kalptir. İşte son saydığımız kalp, kişiyi kıyamet gününde kurtuluşa ve selamete götürür.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

بِقَلْبٍ سَلِيمٍ اللَّهُ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ أَتَى

"O gün ki; ne mal ne de evlat fayda verir. Allah'a selim bir kalple gelen müstesna."⁸

Yukarıdaki ayetin devamında ise Allah (cc) Yahudilerin kalplerinin katılığına taş ve taştan daha sert olan bir cisime benzetmiş ve bazı taşlardan ırmakların kaynakıldığını, bazı taşlardan ise yarılp suların fışkırdığını bildirerek; Yahudilerin kalplerinin vahametini ortaya koymuştur. Peki, bu kalp sadece Yahudilere özel midir? Tabi ki de hayır! Hayatı, yaşamı Yahudileşmiş herkesin kalbi, Yahudi'nin kalbi gibi kaskatı olur.

Kişinin kendi elleriyle kazandığı günahlar ve isyanlar neticesinde katılaştıran kalp, kontrolden ve yoldan çıkar. İnsan kendini kontrol edemez hale gelir. Sanki iradesi kendisinin elinde değil de başkalarının elindeymiş gibi olur. Katı olan kalp, eğer Rabbi tanımaya ve günahlardan tevbe etmeye yönelmez ve pişmanlık zuhur etmezse, her geçen gün daha da kötü bir yola sürüklenir.

Ayetin son bölümünde ise Allah (cc) "Allah, yaptıklarınızdan gafil değildir." ifadesiyle, yapılan amellerin küçük-büyük, iyi-kötü fark etmeksizin hepsini bildiğini ve O'ndan bir şeyin gizlenemeyeceğini bildiriyor.

يُذَرِّكَ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ

"Gözler O'nu göremez; hâlbuki O, gözleri görür. O, eşyayı pekiyi bilen, her şeyden haberdar olandır."⁹

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür."¹⁰

Bakara 74. Ayetten Hikmet Damlaları

1. Ayette geçen قَسْوَةً (kasvet) kelimesi قَسَوُ (kaseve) kelimesinden türemiş olup lugatta sertlik, katılık, kuruluk manalarına gelir. Terim manası ise, kalplerin Allah'ın ayetlerine, emirlerine boyun eğmekten uzak kalması demektir.

2. Allah (cc) katili öğrenmeleri için Yahudilere inek kesmelerini emrederken onların anlamsız ve boş

⁸ (26/Şuara 88,89)

⁹ (6 Enam, 103)

¹⁰ (99 Zilzal 7 - 8)

soru sormalarını yermiştir. Aynı şekilde müminlere de yasaklamıştır.

“Ey iman edenler! Size açıklandığı takdirde üzüleceğiniz birtakım şeyleri sormayınız.”¹¹

Ebu Hureyre'den gelen rivayette Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmaktadır: "Size yasakladığım şeyden uzak durunuz, size emrettiğim şeyi de gücünüz yettiğince yerine getiriniz. Sizden öncekileri helak eden, onların çokça soru sormaları ve peygamberlerine muhalif düşmeleridir.”¹²

3. Kesilen inek parçasının, ölen bir kimseye vurularak, ölen kimsenin dirilmesi ve katilin ortaya çıkması Allah'ın (cc) azametinin bir delilidir.

4. Ayette Yahudilerin kalpleri taş hatta taştan daha katı bir cisme benzetilerek kalplerinin vahameti ortaya konulmaktadır. Ayette de açıklandığı gibi taşların bazılarında nehirlerin fışkırdığı, bazılarının yarıp su çıktığı, bazı taşlarında Allah'ın korkusundan yuvarlandığı açıklanmaktadır. Buna binaen taş ve taştan daha sert cisimler, onların kalplerinden bile yumuşak olup, yerilmektedir.

5. Kalp katılığının sebeplerinden birisi de kulun günah işlemeye cüretkâr olması ve tevbeye yönelmemesidir.

Ebu Hureyre'nin rivayet ettiği bir hadiste Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmaktadır: “Kul, bir günah işlediğinde kalbinde siyah bir nokta oluşur. Tevbe ettiği takdirde silinir. O günahı tekrar işlediği/günaha devam ettiği zaman, o siyah nokta da gittikçe büyür. İşte Yüce Allah'ın Kur'an'da zikrettiği kalp kirlenmesi, budur.”

إِذَا تَتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

“Böyle birine ayetlerimiz okununca 'Eskilerin masalları' derdi. Hayır! Bilakis işledikleri günahlar, onların kalplerini paslandırdı.”¹³

6. Allah'a (cc) verilen ahidleri/sözleri bozmakta kalplerin katılaşmasına birer sebeptir. Tıpkı şu ayette olduğu:

فِيمَا نَقُضُّهُمْ مِيثَاقَهُمْ لَعَنَّاهُمْ وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً

“Sözlerini bozmaları sebebiyle onları (İsrailoğullarını) lânetledik ve kalplerini katılaştırdık.”¹⁴

¹¹ (5 Mâide, 101)

¹² (Buhari); (Müslim)

¹³ (83/Mutaffifin 13,14)

¹⁴ (5/Maide 13)

EHLİ SÜNNET VE'L-CEMAAT KİMDİR?

Ali Mücahit Orakçı

alimucahitorakci@takvadergisi.org

Semayı direksiz ayakta tutan ve kullarına yol gösterici olarak kitabı indiren Allah'a (cc) hamd olsun. Salât ve selâm en hayırlı nesli vahyin rehberliğinde eğiten Rasulullah'a ve o en hayırlı neslin üzerine olsun.

Kur'an ve sünnetin, tabiri yerinde ise İslam itikadının ham maddesi olduğunu bir önceki sayıda belirtmiştik. Malum olduğu üzere bir ham maddeden güzel ve kullanışlı bir ürün isteniyorsa bu hammaddenin işlenme sürecindeki her bir adımında çok titizlik ile takip edilmesi gerekir.

Mesela demir, Allah (cc) kullarına bir nimet olarak indirdiği muazzam bir ham maddedir. Demirde büyük bir kuvvet ve insanlar için birçok faydalar vardır.¹ Düny ve özellikle de bugün ham maddesinde demirin kullanılmadığı neredeyse bir şey yoktur. Tarihte ve günümüzde sürekli şekil değiştirse ve gelişse de demirin başlıca kullanıldığı alan savaş olmuştur. Demir konusu başlıca önemli bir konu ve daha çok menhece taalluk eden bir konu olduğu için konuyu dağıtmadan demir ile vermek istediğim örneğe dönelim. Arabaların ham maddesi demirdendir, ancak herhangi bir kişi demiri eline alsa kendi kafasına göre

eğip bükse, bu araçları yapanların bilgisine başvurmaya ve yolunu takip etmese, kullanışlı bir ürünün çıkması bir yana, ham maddenin de zayıf olması çok büyük bir olasılık değil midir?

İşte İslam'ın ham maddesi olan Kur'an ve sünnetin de bu iki ham maddeni en iyi şekilde anlamış ve kullanmış olan ilk üç neslin ve bu ilk üç nesle ihsan ile tabi olanların anlayışı ile yorumlanması ve onların baktığı pencereden Kur'an ve sünnete bakılması zorunludur. Aksi takdirde bu iki kaynağı, bireyler ve toplumlar kendi akıllarına göre yorumlayacak olurlar ise büyük bir çıkmazın içine girilmiş olacaktır. Ki günümüzde bunu iliklerimize kadar hissetmekteyiz. Her toplum ve birey kendi anlayışını geliştirmekte ve böylelikle bireylere ve toplumlara göre ayrı ayrı din/yaşam biçimi ortaya çıkmaktadır. Ancak Âlemlerin Rabbi olan Allah (cc) dini kemale erdirmiştir. Yani dinde eksik ve fazla bir şey bırakmamıştır. Bir önceki sayıda da belirttiğimiz gibi bu din/hayat biçimi kıyamete kadar Allah'ın (cc) razı olduğu tek dindir. Bu dinin dışında kalan hayat biçimleri Allah (cc) katında merduttur.

Selefilik Tartışması

Günümüzde süre gelen selefilik tartışması Kur'an ve sünnetin rehberliğinde yapılmamaktadır. Selefi değilim diyen kesimde, selefiyim diyen kesimde bu kavramı bütüncül olarak değil, sadece bir tarafını almaktadır ve böylelikle işin içinden çıkılmaz bir tartışma başlamaktadır. Selefilik, ne itikadî nede fikhî bir mezheptir. Gelecek satırlarda da ayetler ve hadisler ışığında anlatmaya çalışacağımız gibi selefilik demek ilk üç nesle itikaden ve amelen ihsan üzerine tabi

¹ (57/Hadid 25)

olmak demektir. Bu bağlamda her Müslüman bu anlamı ile selefe tabi olması zorunlu olduğu için selefidir.

Selefilik mezhepsizlik değildir, bilakis selefiler, mezhep sahiplerine selef oldukları için -taassuptan uzak bir şekilde- tabi olanlardır.

Bugün selefilik eşittir mezhepsizliktir, ulamayı reddetmektir diye naralar atan cenahlar şunu iyi bilmelidirler ki öncü imamlara tabi olmak demek sadece onların abdest alma şekline uymak demek değildir. Bilakis bu imamlar nasıl ki sahabeye inanç esaslarında ve muamelatta ihsan ile tabi oldular ise bizlerinde özellikle inanç esaslarında o öncü imamlara tabi olmamız gerekmektedir.

Mesela, kendilerine ehli sünnet diyen, imamlarının Ebu Hanife veya İmam Şafi olduğunu iddia eden mezhepçi² cenahın yanında, imam Şafi'ye göre abdesti ne bozar ne bozmaz meselesi çok önemlidir, ancak İmam Şafi şirke, küfre, bidat ve bidatçilere karşı ne söylemiş ve nasıl bir tavır sergilemiş, bu husus sümen altı edilir. Bu hadsizlere göre İmam Şafi'nin fıkıhtaki muamelatına uymayan ancak itikat meselelerinde İmamı örnek alan bir genç, mezhepsiz, aşırı veya da selefi diye adlandırılır, ancak her türlü şirki, küfrü veya bidati işleyip ancak İmam Şafi'nin abdest ile alakalı ya da fıkıhta baka bir fetvasına uyan kimse ise ehli sünnet ve'l-cemaat diye adlandırılır. Heyhat heyhat...

Burada iki kavram önümüze çıkıyor:

- Ehli-Sünnet ve'l-Cemaat
- Selef

Ehli-Sünnet ve'l-Cemâat Kimdir?

Tanımı: "Allah ve Rasulü'nün (sav) en hayırlı nesil dediği ilk üç nesil ve İslam inancının iki temel kaynağı olan Kur'an ve sünneti ilk üç neslin anlayışı ile anlayan ve selefe ihsan ile tabi olan kimselerdir"

Bu kavram selef kavramına göre daha kapsayıcı bir kavramdır. Selefe de ehli sünnet ve'l cemaat denir, selefe ihsan üzerine tabi olmuş halefe de.

Günümüzde kendisini İslam'a nispet eden ancak muhtedi olan fırkaların, Allah'a iftira atarak kendilerini ehli sünnet ve'l-cemaat'e nispet etmede adeta bir yarış içine girmiş olmaları bu kelimenin İslam toplumunu hafızasında büyük bir yerinin olduğunu göstermektedir. Her bir fırka kendisi dışında kalan fırkayı muhtedi ilan etmekte ve İslam toplumunda illegal olduğunu ima etmektedir. Yani ehli sünnet ve'l-cemaat kavramını batıl fırkalar kendilerini İslam toplumuna karşı meşrulaştırma aracı olarak görmektedir.

Sünnet ve cemaat ehlinin yolundan ayrılan ilk muhtedi fırkalardan bir tanesi olan haricilerin, mürcielerin ve daha sonra onlarca muhtedi fırkanın zuhuru ile ehli sünnet ve'l-cemaat kavramı daha fazla olgunlaştı ve mahiyetini bilmenin önemi daha fazla arttı. Zira Rasulullah'ın ve sahabesinin yaşadığı İslam yolundan ufak bile olsa sapanlar ile onlara ihsan üzerine tabi olanların ayrıştırılması gerekmekte idi.

Ehli sünnet ve'l-cemaat'i diğer bidat fırkalardan ayıran tek şeyin isim ve sıfatlar hususunda olduğunu düşünmekte bugün içine düşülmüş yanılğalar-

² (Taassup ehli olduklarını ifade etmek için bu lafzı kullandım.)

dan bir tanesidir. Bilakis bu isim ile musamma olanlar, isim ve sıfatlarda tahrife, teville, ta'tile gitmeyen kimseler olmakla birlikte İslam'ın asıllarını anlama hususunda da selef tabi olanlardır. Biraz önce ismi geçen muhtedi fırkalar İslam tarihi sürecinde büyük yaralar açmış olması ile birlikte özellikle haricilik günümüzde muvahhidlere karşı siyasi bir söylem olarak kullanılmaktadır. İnşallah ilerleyen yazılarda bu muhtedi fırkaların doğuşlarından gelişimlerine, tarihi ve siyasi süreçlerini siz okuyuculara aktarmak istiyorum.

Nebimiz ümmetinin fırka fırka ayrılacağını ve bu fırkalardan sadece bir tanesinin kurtuluşa eren fırka olacağını bizlere İbni Mace'de geçen Enes bin Malik'in rivayet ettiği bir hadiste bildirmiştir:

Allah Rasulu (sav) şöyle buyurdu:

إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ تَفَرَّقَتْ إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً،
فَهَلَكَتْ سَبْعُونَ فِرْقَةً، وَخَلُصَتْ فِرْقَةٌ وَاحِدَةٌ،
وَإِنَّ أُمَّتِي سَتَفْتَرِقُ عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً،
تَهْلِكُ إِحْدَى وَسَبْعُونَ فِرْقَةً، وَتَخْلُصُ فِرْقَةٌ،
قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ، مَنْ تِلْكَ الْفِرْقَةُ؟ قَالَ:
الْجَمَاعَةُ الْجَمَاعَةُ.

"İsrail oğulları 71 fırkaya bölündüler. Bunlardan 70'i Cehenneme gitti ve sadece biri kurtuldu. Benim ümmetim 72 fırkaya ayrılacak ve 71'i Cehenneme gidecek ancak biri kurtulacaktır. Dediler ki; Ey Allah'ın Rasûlü o kurtulanlar kimlerdir? Rasûlullah: Cemaattir, cemaattir, buyurdu."

Allah'ın (cc) rızasına nail olacak o cemaatin bir müsemması olmuştur ehli sünnet ve'l-cemaat ismi.

Selef Kimdir?

Selef kelimesinin lügat manası: "Önce gelmek, geçmek, geçmişte kalmak"

Selef, terim olarak ilim ve fazilet açısından Müslümanların önderleri sayılan ashop ve tâbiîn için kullanılır.

Abdullah bin Mes'ud:

"Sizden bir yol izleyecek olanlar, ölmüş olanların yolunu izlesin. Çünkü dirinin fitnesinden emin olunmaz. İşte bunlar Allah Rasulü'nün (sav) ashopıdır. Onlar bu ümmetin en hayırlıları idi. Kalpleri en iyi, ilimleri en derin, gereksiz tekellüfleri olmayan insanlardı. Allah, onları nebisine arkadaş ve dinini nakledenler olarak seçti. Onların yolu ve ahlakıyla ahlaklanın. Onlar sırat-ı müstakim üzereydiler."

Ehli sünnet ve'l-cemaat'in tanımında ilk üç nesil ibaresi geçmişti, peki bu ilk üç nesil diye bahsettiğimiz nesil hangi nesillerdir ve neden bu üç nesle Kur'an ve sünnetin fehminde tabi olmamız gerekmektedir?

Abdullah İbni Mes'ud'un rivayet etmiş olduğu bir hadiste Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmuştur:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ، ثُمَّ يَجِيءُ أَقْوَامٌ تَسْبِقُ شَهَادَةَ أَحَدِهِمْ يَمِينُهُ، وَيَمِينُهُ شَهَادَتُهُ "

"İnsanların en hayırlısı benim asrımda olanlar daha sonra onlardan sonra gelenler daha sonra da onlardan sonra gelenlerdir. Daha sonra bazı kavimler gelir onlardan birisinin şahitliği

yeminini bazense yemini şahitliğini geçecektir.”

İmam Nevevi şöyle söylemiştir: “Sahih olan görüşe göre Rasulullah'ın (sav) nesli sahabedir ikinci nesil tabiîn (sahabeye tabi olanlar) ve üçüncü nesil ise tebe-i tabiîndir (sahabeye tabi olanlara tabi olanlar)”³

İbni Teymiyye (rh) şöyle demiştir:

“Kitabı, sünneti ve bütün taifeleri ile ehli sünnet ve'l-cemaat'ın üzerinde ittifak ettiği şeyleri tedebbur eden bir kimse şu hususu kesin bilmektedir: Bu ümmetin en hayırlı nesli -ameller, sözler, itikat ve her türlü faziletli şey hususunda- birinci asırdakiler, sonra onlardan sonra gelen, sonra da onlardan sonra gelenlerdir. Bu husus nebiden birçok farklı yolla sabit olmuştur ki onlar ilim, amel, iman, akıl, din, beyan, ibadet gibi bütün fazileti gerektirecek amellerde haleften -sonra gelenler- daha faziletlidirler. Onlar sorun olabilecek her hususu en iyi şekilde beyan edenlerdir. Bu durumu ancak İslam dininde zaruri olarak bilinen şeylere karşın kibirlenenler ve Allah'ın (cc) ilim üzerine saptırdıklarından başkası reddetmez.”⁴

İslam ümmeti mirasçı bir ümmettir. İnsanlığın ilk yaratılış tarihinden buyana sahip olduğu bu nur ve hidayeti nesiller boyu miras alarak bu zamana gelmiştir. Günümüzde olduğu gibi o zamanın müşrikleri ve ehli kitaptan olan kâfirler, kurtuluşun atalarına uymak veya Hristiyan ya da Yahudi olmakta olduğunu iddia etmişlerdi. Ancak Allah (cc) onların bu iddialarını kabul etmedi. İmanlarının kabul olma şartını şu ayet ile bizlere bildirdi:

فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدْ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَكْفِيكَهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

“Şayet onlar (misli misline), sizin iman ettiğiniz gibi inanırlarsa hidayete ererler. Yüz çevirirlerse onlar ancak bir ayrılık içinde olurlar. Onlara karşı Allah sana yetecektir. O (işiten ve dualara icabet eden) Es-Semi', (her şeyi bilen) El-Alîm'dir.”⁵

Allah (cc) yedi kat semadan ilk neslin imanını kabul etmiş, Yahudi ve Hristiyanların İbrahim'in (as) milletinden olma iddialarının ancak İbrahim'e (as) sahabe gibi iman ederlerse imanlarının sahih olacağını söylemiştir.

Ebu Cafer şöyle söylemiştir: “Allah'ın (cc) şayet sizin iman ettiğiniz gibi iman ederlerse ayetinden kastı şudur: Yahudiler ve Hristiyanlar Allah'ı (cc) size indirileni, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakup'a, esbata, Musa'ya, İsa'ya ve nebilere rablerinden indirileni, sizin tasdik ve ikrar ettiğiniz gibi tasdik edip ikrar ederlerse doğruya muvaffak olunmuşlar ve hak yola tutunup irşad olmuş ve hidayet bulmuşlardır. İşte bu durumda -sizin milletinizi/dininizi ikrar edip girmelerinden dolayı- onlar sizden sizde onlardansınız.”⁶

Başka bir ayeti kerimede ilk neslin ve onlara ihsan üzere tabi olanların imanını kabul ettiğini apaçık belirtmiştir:

وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ
وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

³ (Müslim imam nevevi serhi, 16/85)

⁴ (Mecmu'ul-fetava, 4/157)

⁵ (2/Bakara 137)

⁶ (Taberi, Bakara 137. Ayetin tefsiri)

"Muhacir ve Ensar'dan öncüler, ilkler ve onlara ihsan üzere tabi olanlar (var ya)! Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlar için altından ırmaklar akan ve içinde ebedî kalacakları cennetler hazırlamıştır. En büyük kurtuluş budur işte."⁷

Muhammed İbn Kâ'b el-Kurazî der ki; Ömer İbn Hattâb "Muhacirlerden, ensardan en ileri ve önde gelenlerle..." ayetini okuyan bir adama uğrayıp elinden tuttu ve "Sana bunu kim okutuyor?" diye sordu. O kişi "Übeyy İbn Kâ'b" diye cevap verdi. Ömer "Seni ona götürünceye kadar benden ayrılma" dedi. Übeyy İbn Kâ'b'a vardıklarında Ömer "Bu âyeti buna bu şekilde sen mi okuttun?" diye sordu. Übeyy "evet" deyince, "Bunu Allah Rasulü'nden (as) işittin mi?" diye sordu. Onun evet cevabı üzerine, "Öyle inanıyorum ki bizden sonra hiç kimsenin ulaşamayacağı bir mertebeye yükseltildik." dedi.⁸

Enes'e (ra) şöyle söylendi: İnsanların sizin hakkınızda söylediği "Ensar" sözü hakkında ne düşünüyorsun, bu isim ile sizi Allah (cc) mı isimlendirdi, yoksa siz cahiliyede bu isim ile mi çağırılıyordunuz? Şöyle cevap verdi: "Bilakis Allah (cc) Kur'an'ı Kerim'de bizi bu isim ile isimlendirmiştir."⁹

Bütün bu anlatımdan sonra bizi halefin anlayışı ile Kur 'an'ı ve sünneti anlamaya çağıranlara ve böylelikle şirki ve küfrü meşrulaştırarak Allah'a ve Rasulü'ne (sav) iftira atanlara deriz ki: Bizim yol gösterici kitabımız bize kimden razı olduğunu ve razı olma sebeplerini açıklamışken nasıl olurda bu selefin yapmadığı her türlü batılı yapan, yaptıkları hayırları yapmayan, sonradan gelen belamlara uyalım. İşte bu hidayet-ten sonra dalaletin ta kendisidir.

⁷ (9/Tevbe 100)

⁸ (Ebu'l-Fida İsmail İbn Kesir, Hadislerle Kur'an-ı Kerim Tefsiri, Çağrı Yayınları: 7/3601-3602)

⁹ (Kurtubi)

RASÛLULLÂH'IN (SAV) MİRASI

Mustafa Yakupoğlu

Günümüz müsteşriklerinin iddia ettiği hususlardan biride, nübüvvet müessesesinin siyasi ve iktisadi menfaatleri elde etmek için tarih sahnesinin bazı dönemlerinde gündeme getirilen asılsız bir iddia olduğudur. Oysa hakikat şudur ki, hiçbir Peygamber şahsı namına nübüvvet makamını kullanarak siyasi ve iktisadi bir menfaat elde etmediği gibi, elde ettiği tüm kazanımları da efrâd-ı ailesine tahsis etmeyip ümmetinin hizmetine bırakmıştır.

Tüm Peygamberlerin dünyalık emellerinin olmadığı en büyük delili, terekelerini efrâd-ı ailelerine bırakmayıp sadaka olarak tahsis etmeleridir. Nitekim Rasulullah (sav) buyurmaktadır ki; "Biz miras bırakmayız, bizim terekemiz sadakadır."¹ Bu sebeple Peygamberlerin nübüvvet iddiasında bulunarak içinde bulundukları kavimlerinden siyasi ve iktisadi menfaatler elde ettiğini söylemek hakikate Fizan kadar uzak bir yalandır. Ancak Rasulullah'ın (sav) terekesi hakkındaki asılsız iddialar bununla sınırlı değildir. Müsteşriklerin orta doğulu kardeşleri olan Şî'alar da, Rasulullah'ın (sav) terekesinin sadaka olduğu gerçeği ortada durur olmasına karşın fey malı olarak kendisine tahsis edilen Hayber ve Fedek arazilerinin Fatıma'nın (ra) hakkı olduğunu, Ebu Bekir'in (ra) bunu bildiği halde bu arazilerin mülkiyetine el koyduğunu ve bu sebeple de Fatıma'nın (ra) ölünceye kadar Ebu Bekir'le (ra) konuşmadığını iddia etmektedirler. Hatta muasır Şî'alar, Ebu Bekir'in (ra) Ali'yi

(ra) hilafet hususunda kendisine karşı bir tehdit olarak addettiği için, ileride sıkıntı çıkarmasına karşılık bir önlem olarak Fedek ve Hayber arazilerine el koyduğunu ve bu hamlesiyle rakibinin iktisadi gücünü kırmaya çalıştığını iddia etmektedirler. Peki, tüm bu iddialara karşın hakikat nedir?

İlk öncelikle şu noktayı belirtmek gerekir ki Şî'alar, mezkur iddiayla Ali ve Fatıma'nın (ra) haklarını müdafaa ediyor gibi görünseler de, asıl maksatları, bu hadiseyi gündeme getirerek Ebu Bekir'in (ra) adalet vasfına ve hadislerin amel edilebilirliğine gölge düşürmektir. Zira Ali'nin (ra) imamlığını ispatlamanın önündeki en büyük engel, sahabelerde varid olan adalet ve Rasulullah'a (sav) isnatla rivayet ettikleri hadislerin amel edilebilirliğidir. Bu sebeple de Şî'alar tarih boyunca emellerine ulaşabilmek için sahabelere ve onların vesilesiyle günümüze vasil olan hadislerle taarruz etmişlerdir. Bu sebeple de sahabelerin adalet vasfına ve hadislerin amel edilebilirliğine gölge düşürmeye çalışan bu güruhun yalanlarına cevap vermek üzerimize vacip olmuştur.

Meselenin hakikatine gelince, Aişe annemiz aktarıyor ve diyor ki; "Fatıma ve Abbas, Ebu Bekir'e geldiler. Rasulullah'ın mirasını, Fedek'teki araziye ve Hayber'deki payını istiyorlardı. Ebu Bekir onlara; "Rasulullah'ın "(Biz Peygamberler) mirasçı olmayız. Bizim bıraktığımız sadakadır. Ancak Muhammed'in evinin halkı bu maldan yer." buyurduğunu işittim" dedi."²

Başka bir rivayette Ebu Bekir (ra) şöyle diyor; "Rasulullah'ın yaptığı hiçbir işi terk etmedim. Onun işlerinden birini zayi etmekten korkarım."³

¹ (Buhari, 6726)

² (Buhari, 6726)

³ (Muslim, 1759)

Aişe annemizden rivayet edildiğine göre şöyle demiştir; "Rasulullah vefat ettikten sonra hanımları Osman bin Affan'ı, Rasulullah'tan kalan miraslarını istemek üzere Ebu Bekir'e göndermek istiyorlardı. Bunun üzerine ben; "Rasulullah "(Biz Peygamberler) mirasçı olmayız. Bizim bıraktığımız sadakadır." buyurmadı mı?" dedim."

Ebu Hureyre'den (ra) rivayet edildiğine göre şöyle demiştir; Rasulullah (sav) şöyle buyurdu; "Benim varislerime dinar kalmaz. Bıraktıklarım, hanımlarımın nafakası ve hizmetlilerimin masrafı çıktıktan sonra sadakadır."⁵

Nitekim Ebu Bekir'in (ra) Fatıma'ya (ra) karşı yapmış olduğu uygulama Rasulullah'ın (sav) bu hadislerine imtisalidir. Yoksa Ebu Bekir'in (ra) Rasulullah'ın (sav) yapmış olduğu bir işi terk etmesi mümkün değildir. Bu sebeple de "Rasulullah'ın yaptığı hiçbir şeyi terk etmedim." demiştir. Zira Medine'nin baskın yeme ihtimaline rağmen Rasulullah'ın (sav) tertip etmiş olduğu Usame bin Zeyd'in (ra) ordusunu bile geri çevirmekten içtinap eden bir şahsiyetin böyle bir şey yapması mümkün değildir.

Fatıma'ya (ra) gelince, Ebu Bekir'in (ra) delili ortaya koymasından sonra nizayı kesmiştir. Delili gördükten sonra faziletine yaraşır bir şekilde boyun eğmiş ve Rasulullah'ın (sav) sözüne ram olmuştur. İbni Kuteybe⁷ şöyle diyor; "Fatıma'nın (ra) Ebu Bekir'e (ra) miras meselesinde karşı çıkması yadırganacak bir şey değildir. Zira o Rasulullah'ın (sav) bu husustaki hadisini bilmiyordu ve -başkaları babalarına mirasçı olduğu gibi- babasına mirasçı olacağını zannediyordu.

Ne var ki Rasulullah'ın (sav) bu husustaki hadisi kendisine söylenince bu davadan vazgeçti."⁸

Kadı İyaz diyor ki; "Ebu Bekir (ra) hadis ile delil getirdikten sonra Fatıma (ra) münazaayı kesmiştir. Hadis kendisine ulaştınca kendi görüşünü terk etmiştir. Daha sonra ne o, ne de onun zürriyetinde herhangi biri, miras talep etmemiştir. Ali'de (ra) hilafet makamına geçtiğinde Ebu Bekir (ra) ve Ömer'in (ra) yaptığı dışında bir şey yapmamıştır."⁹

Ulemanın da aktarımlarında görüldüğü üzere Fatıma (ra) kendisine deliller ulaştıktan sonra Rasulullah'ın (sav) bu mesele hakkındaki hükmüne inkıyat etmiş ve talebinden vazgeçmiştir. Bu sahabelerin hadislerle ne kadar ihtimam gösterdiğinin delilidir. Eğer bugün bazı kimselerin iddia ettiği gibi hadisler şer'î anlamda delil teşkil etmeseydi, Ebu Bekir'in (ra) bu hadisi ne gündeme getirmesi mümkün olurdu, nede Fatıma'nın (ra) bu delilin sunulması neticesinde talebinden vazgeçmesi mümkün olabilirdi.

Yine Hammad bin İshak da diyor ki; "Miras isteme meselesi hususunda sahih rivayetler gelmiştir. Abbas, Fatıma, Ali ve Rasulullah'ın (sav) hanımları miras için Ebu Bekir'e müracaat ettiler. Ebu Bekir ve Rasulullah'ın (sav) ashabından ileri gelenlerden bazı kişiler, Rasulullah'ın (sav); "(Biz Peygamberler) mirasçı olmayız. Bizim bıraktığımız sadakadır." buyurduğunu haber verince, onlar bunu kabul ettiler ve hak bildiler. Rasulullah (sav) bunu dememiş olsaydı Ebu Bekir ve Ömer'in kızları Aişe ve Hafsa daha çok pay alacaklardı. Onlar Allah'ın ve Rasulü'nün emrini tercih

⁵ (Buhari,6729)

⁶ (Muslim,1758)

⁷ (Abdullah bin Müslim Kuteybe hicri 276 da vefat etmiştir. (Şezerâtü'z Zehab 2/169)

⁸ (Te'vilü Muhtelef'il Hadis,189)

⁹ (Şer-i Sahih-i Müslim, Nevevi 12/318)

ettiler ve diğerleriyle birlikte kızlarını da pay almaktan men ettiler. Rasulullah (sav) miras bırakmış olsaydı, bu, Ebu Bekir ve Ömer için kızları Rasulullah'ın (sav) mirasçısı olmaları hasebiyle büyük bir iftihar vesilesi olurdu.”¹⁰

Görüldüğü üzere Şî'aların iddia ettiklerinin tam aksine Ebu Bekir (ra) Fatıma'yı (ra) mirastan pay almaktan men ederken, aynı şekilde kendi kızını da daha fazla hak sahibi olmasına rağmen mirastan pay almaktan men etmiştir. Eğer Ebu Bekir'in (ra) Fatıma'yı (ra) mirastan mahrum etmek suretiyle Ali'yi (ra) zayıf düşürmek gibi bir maksadı olmuş olsaydı, onu bundan mahrum etmekle asıl kendini de mahrum ettiğinin hayli farkında olurdu. Ancak Ebu Bekir (ra) miras taksimi yapıldığında en çok kendi kızı faydalanacak olmasına ve Rasulullah'ın (sav) mirasçısı olmanın iftiharından mahrum kalacak olmasına rağmen, Rasulullah'ın (sav) yapmadığı bir işi yapmaktan imtina etmiştir. İşte bu detay Şî'aların iddialarını kökünden kurutan bir hakikattir.

Fatıma'nın (ra) Ebu Bekir'e (ra) darıldığı ve ölünceye kadar onunla konuşmadığına dair aktarılan rivayetlere gelince, bu rivayetlerin uzaktan yakından gerçeklerle hiçbir alakası yoktur.

Beyhakî Şâbî'den rivayet ediyor; "Fatıma hastalandığında Ebu Bekir Sıddîk geldi ve içeri girmek için izin istedi. Ali; "Ey Fatıma, Ebu Bekir geldi, içeri girmek için izin istiyor".(girsin mi?) diye sordu. Fatıma; "Ona izin vermemi ister misin?" diye sordu. Ali; "evet "dedi ve Fatıma izin verdi, Ebu Bekir içeri girdi, geçmiş olsun demeye gelmişti.(geçmiş olsun dedi ve) ondan rızalık aldı.”¹¹

Bu rivayette de görüldüğü üzere Fatıma'nın (ra) Ebu Bekir'e (ra) darıldığı ve ölünceye kadar onunla konuşmadığına dair yapılan rivayetler yoka çıkmaktadır. Zira "Rasulullah'ın (sav) akrabalarına iyilikte bulunmam bana kendi akrabalarım iyilikte bulunmamdan daha sevimlidir." diyen Ebu Bekir'e (ra) bir şey yapmışsa bundan insanlar razı olmasa da Rasulullah'ın (sav) emrine imtisalen yapmıştır. Rasulullah'ın (sav) emri doğrultusunda yapılmış olan bir uygulamaya Fatıma'nın (ra) razı olmaması hatta bu uygulamayı icra eden kişiye karşı husumet davası gütmesi ise asla kabul edilir bir durum değildir. Zira kendisi Rasulullah'ın (sav) hükmüne en başta boyun eğmesi gereken kişilerin en başındadır.

Bu rivayetlere karşı vereceğimiz ikinci cevap ise, Fatıma'nın (ra) ahvalinin husumet davası gütmeye imkân vermesidir. Zira Fatıma (ra) mahlûkatin efendisi olan babasını kaybetmişti. Bu, bütün musibetleri gölgede bırakan bir musibetti. Bu musibetin ağırlığı onu yatak hastası haline getirmişti. Değil İslam halifesi, kimseyle görüşmüyordu. Ki İslam halifesinin de büyük meşguliyetleri vardı. Ümmetin işleriyle ilgileniyordu. Başta riddet savaşları olmak üzere büyük gailer İslam devletini meşgul ediyordu. Ayrıca Fatıma (ra) Babasına yakın bir zamanda kavuşacağını biliyordu. Zira Rasulullah (sav), ehl-i beyten kendisine ilk kavuşacak olanın olduğunu kendisine müjdelemişti.¹² Böyle bir müjdeyi alan bir kişinin miras peşine düşmesi nasıl mümkün olabilir?

Yine sabittir ki Ebu Bekir (ra) hilafeti müddeti içinde ehl-i beyte, Rasulullah'ın (sav) Medine'deki fey hakkından, Fedek

¹⁰ (El Bidâye Ve'n Nihâye 5/252,253 isnadı ceyyittir,kavidir.)

¹¹ (Ebu Bekir'in (ra) Hayatı, Ali Muhammed Sallâbi,S.214/300)

¹² (Müslim,2450)

mallarından ve Hayber'deki beşte bir hakkından veriyordu. Ne var ki o Rasulullah'tan (sav) işittiği hadisin gereği üzere miras hükümlerini onlara uygulamamıştı. Ve bu uygulama kesinlikle mülkiyet alımı değildi, Ebu Bekir'in (ra) yaptığı sadece tasarruf hakkını alıp Rasulullah'ın (sav) tasarruf ettiği şekilde kullanmaktı.

Muhammed bin Bakır namıyla maruf Muhammed bin Ali bin Hüseyin'den ve Zeyd bin Ali'den nakledildiğine göre onlar şöyle demiştir; "Ebu Bekir'den herhangi bir haksızlık ya da zulüm varit değildir."¹³

Asılsız rivayetlere vereceğimiz üçüncü cevap ise Fatıma'nın (ra) cenazesinde yaşananları aktaran şu rivayettir. Fatıma (ra) Rasulullah'ın (sav) vefatından altı ay sonra hicretin on birinci yılında Ramazan ayının üçünde Salı gecesi vefat etti. Malik bin Cafer bin Muhammed babasından o da Ali bin Hüseyin'den naklettiğine göre şöyle demiştir; "Fatıma akşamla yatsı arasında vefat etti. Ebu Bekir, Ömer, Osman, Zübeyir ve Abdurrahman bin Avf geldiler. Fatıma namaz için musalla taşına konduğunda Ali; "Ey Ebu Bekir, öne geç kıldır." dedi. Buna karşılık Ebu Bekir; "Sen varken olmaz ey Hasan'ın babası." dedi. Ancak Ali; "Evet olur. Allah'a and olsun ki onun namazını senden başkası kıldırılmayacak." diyerek ısrar etti ve bu ısrar üzerine Ebu Bekir onun namazını kıldırdı ve o, gece vakti defnedildi."¹⁴

Müslim'in rivayetine göre de -ki tercihe şayan olan rivayet budur- Fatıma'nın (ra) namazını Ali (ra) kıldırıştır.¹⁵

Hulasa Rasulullah'ın (sav) halifesi Ebu Bekir Sıddık'ın ehl-i beyt ile bağı bu şekilde idi. Her iki taraf da birbirine karşı sevgi ve saygı besliyordu. Onlara yakışanda bu idi. Hatta Ali (ra) bir oğluna Ebu Bekir ismini vermişti. Ve en önemlisi ona olan yakınlığının bir gereği olarak Ebu Bekir'in (ra) oğlu Muhammed'i Ebu Bekir'in (ra) vefatından sonra yanına almış yetiştirmiş ve halifelik yıllarında ona valilik vermişti. Tüm bu hakikatler göstermektedir ki Şi'aların iddia ettiklerinin tam aksine Ebu Bekir (ra) ile Rasulullah'ın (sav) ailesi arasında herhangi bir husumet yoktu. Ebu Bekir (ra) bu tip iç meseleleri Rasulullah'ın (sav) sünnetine sıkı sıkıya bağlanarak çözmüştü. Allah subhanehu ondanda bütün Ashab-ı Kiramdan da razı olsun.

Duamızın sonu alemlerin Rabbi Olan Allah'a hamd olsun..

¹³ (El Murtaza, Nedvi 90,91)

¹⁴ (El Murtaza, Nedvi, 94)(Ebu Bekir'in (ra) Hayatı Ali Muhammed Sallâbi, S.215,216/305)

¹⁵ (Müslim, 1759)

TAKVA YOUTUBE
KANALINA **ABONE OLARAK**
BİZE DESTEK
OLABİLİRSİNİZ!

ÇOCUKLARDA SORUMLULUK BİLİNCİ

Meryem Hafsa

Ebeveynler olarak çocuklarımızın sorumlu bireyler olmalarını, evdeki, sosyal ortamlardaki, dış dünyadaki sorumluluklarının farkında olmalarını ve herhangi bir müdahale olmaksızın kendiliğinden yerine getirmelerini isteriz. Esasen her insan böyle bir fitratla doğar. Anne baba, çocukta var olan bu duyguları ya geliştirir ya da köreltir. Örneğin her çocuk, erken yaşta ailenin bir parçası olduğunun farkındadır ve bu farkındalığın tezahürü olarak mutfakta annesine yardım etmek, babasının ufak tefek ihtiyaçlarını, isteklerini yerine getirmek ister.

Çocuklar iki yaşından itibaren sorumluluk almaya hazırdır fakat aileler çocuklarının ergenlik dönemine dek sorumlu bir birey olmasını istemekle birlikte, çeşitli nedenlerden ötürü¹ çocuğa sorumluluk vermezler. Ergenlik döneminde bunun farkına vararak çocuğu sorumluluk yükünün altına bir anda sokmak ister. Bunun sonucunda da çocukla çatışır, başarı elde edemezler. Çocuklara iki yaşından itibaren yaş ve gelişim özellikleriyle paralel olarak; oyuncaklarını toplama, kendi odasındaki sorumluluklarını yerine getirme, evde ona bırakılmış ve yapmadığında sekteye uğrayacak çiçekleri sulama, çöp dökme, yemek masasında çatal kaşık koyma gibi sorumluluklar verilirse sorumluluk bilinci geliştirilmiş olur. Konu bu örnekler ile sınırlı değildir, çoğaltılabilir. Bütün bunları yaparken, doğru bir metotla yapmak elbette önemlidir. Aşağıda bulunan maddeler doğru metodun keyfiyetini açıklar niteliktedir. Yapılması ve yapılmaması gereken uygulamalar olarak hazırladığımız bu maddeler, insan zihninin en kolay öğrenme biçimi

olarak kodladığı maddeleme sistemi ile hazırlandı. Her anne baba için faydalı olması duası ile...

Çocuklarda sorumluluk bilincini geliştiren ve zedeleyen etkenler nelerdir?

1- Birinci adım, ebeveynlerin bu konuda istekli ve hemfikir olmasıdır. Böylelikle daha planlı ve tutarlı ilerlenir. Eğer anne veya baba bu konuyu gereksiz görürse veya çocuğunun üzerinde bir baskı gibi kabul ederse, bu konuda başarı elde edilmesi zorlaşır.

2- Eğer çocuklarımızın sorumluluk sahibi bireyler olmalarını istiyorsak, aile içerisinde sorumluluklarını yerine getiren anne babalar olarak, onlara rol model olmalıyız. Ergenlik dönemine dek çocukta, anne babaya duyulan gizli bir hayranlık vardır. Çocuğun cinsiyeti yönünde hayranlık duyduğu kimse evde ağır basar. Erkek çocuklar babayı kendiliğinden/fıtraten taklit ederken, kız çocuklar anneyi izler onun davranışlarını, hassasiyetlerini hatta konuşma biçimini zihnine yerleştirir. Dolayısıyla önce kendimizde var olan, çocukluğumuzda edindiğimiz yanlış düşünce ve davranışların farkına varıp tedavi yoluna gitmenin, çocuğun eğitimine büyük katkısı olacaktır.

3- Çocuğa verilen sorumluluk, gelişim dönemi ile paralel olmalıdır. Aksi halde çocuk kendisine verilen yükün altında ezilir ve yerine getiremediği için özgüven eksikliği, yetersizlik hissi, öğrenilmiş çaresizlik gibi duygularla kendini geri çeker.

4- Çocuk sorumluluklarını aksattığında, ebeveynler telafi etmeye çalışmamalıdır. Bir başka deyişle o sorumluluğu kendileri yerine getirmemelidirler. Çocuk yapmadığı sorumlulu-

¹ (Yakın akrabaların çocuğun eğitime müdahalesi, anne babanın bu konuda bilinçsiz olmaları, çocuğun sorumluluk eğitimine dirençli olması gibi.)

ğün bedelini ödemelidir. Böylelikle hayatta yaptığı ve yapmayıp terk ettiği şeylerin bir karşılığı olduğunu görür ve ileriki yaşlarında kendi sorumluluklarını başkalarının üzerine yıkmak gibi kötü bir ahlak kazanmamış olur. Yaşamımızda da bu böyle değil midir? Hava soğukken ceketsiz dışarı çıktığımızda hava şartları bize tolerans tanımayacak, neticede hasta olacağız.

5- Bedel ödemediğimizden kastımız toplumumuzun anladığı türden bir ceza değildir. Terk ettiği o sorumluluğun sonucuna katlanmasıdır. Örneğin yemeğini yemeyen bir çocuğa tatlı vermemek ceza, onun yemeğini kendi hazırlaması veya diğer öğüne dek aç kalması bedeldir. İslam'da da ceza/karşılık amelin cinsindendir. Maalesef ebeveynler bu önemli detayı geçiriyor ve çocuğun hiç hak etmediği ve ona manasız gelen, ıslah etmek şöyle dursun ifsat eden cezalar veriyorlar.

6- Çocuk her yaşta biyolojik ve psikolojik olarak akranları ile aynı gelişim düzeyinde olmayabilir. Bunun göz önünde bulundurularak sorumluluk verilmesi, istenmeyen sonuçların doğmasına engel olur.

7- Bazı ebeveynler okul çağındaki çocuklarının, tek sorumluluğunun ders çalışmak olduğu gibi bir zehaba kapılmaktalar. Oysa çocuk okulunda talebe olduğu gibi, evinde, o ailenin bir parçası, arkadaşları ile bir arada iken sosyal sorumluluklar ile yükümlü olduğunu ve her birinin ayrı sorumlulukları olduğunu bilmelidir. Araştırmalar bize, kırsal bölgelerde yaşayıp okul dışında birçok sorumluluğu olan çocukların, okul dışında hiç bir sorumluluk verilmeyen

çocuklardan daha başarılı olduklarını gösterir.

8- Çocuklar sorumluluklarını yerine getirmeye çalışırken elbette ufak kazalar, aksamalar olacaktır. Ebeveynlerin ön kabulle bu konuda sabırlı olabilmeleri, çocuğu yargılama, aşağılamaya yol açan söz ve fiillerden kaçınmaları gerekir. Aile içerisinde yargılanan, kıyaslanan, küsülen, aşağılanan, başkaları ile rekabete sokulan çocuklar başka sosyal veya sanal ortamlara, kabul görme ve değerli hissetme adına sığınır. Dolayısıyla bu da aileden onları koparır ve farklı ahlaki problemlere yahut bağımlılıklara yol açar.

9-Çocuk bilmelidir ki ben ne yaparsam yapayım annem babam beni sever, benim yanımdadır, beni terk etmez. Bu şekilde çocukta aileye karşı aidiyet² hissi oluşur ve gelişim içerisinde ailenin yardımına açık olur.

10- Çocuklarda sorumluluk bilincini geliştirirken "ben dili" dediğimiz "yapmazsan üzülürüm" veya "yaparsan mutlu olurum" gibi cümlelerden uzak durulmalıdır. Bu cümleler çocuğu manipüle eder. Bir çocuğun bu cümlelerden çıkardığı anlam, "ben annemi babamı mutlu etmek için varım, benim isteklerimin önemi yok" şeklindedir.

11-Sorumluluk bilincine yardımcı olan bir başka etken, iç motivasyondur. Bu, dış motivasyonun yani ödül-ceza veya rekabetin aksine, çocuğun şuurlu bir biçimde hem severek hem yapmak zorunda olduğunu bilerek yapmasıdır.

² (Aidiyet, insanın kendini emniyet ve güven içerisinde hissettiği bir grupta duygusal bağ kurmasıdır.)

Bazı eğitimciler iç motivasyonu yalnızca severek yapması olarak tanımlar. Fakat bu tanım eksik ve hatalıdır. Zira İslam bizi yalnızca sevdiğimiz şeylerden değil, bilakis bazen zorlandığımız, nefse ağır gelen şeylerden de sorumlu tutmuştur. Örneğin kişi, her zaman aynı şevk ve istek ile namaz kılmayabilir. Burada şöyle ince bir detay vardır ki İslam sorumlu tuttuğu ibadetleri belli bir yaş ve dönemden sonra zorunlu kılmıştır. Buda bize iç motivasyonu sağlamada, çocuğun yaş ve gelişim dönemlerinin önemini göz ardı edemeyeceğimiz gerçeğini gösterir. İç motivasyon; rol model alma, yapabileceklerini onlara hatırlatma, onların kendilerine olan güvenlerini arttırma, neyi ne için yaptığı hususunda şuurlandırma şeklinde kazandırılabilir.

12-Aşırı fedakâr, hizmetkâr olan anne babalar kendilerinde olması gereken sorumluluk duygusunun çok daha fazlasını yükledikleri gibi çocuk da var olan sorumluluk duygusunu da köreltir, onun özgüvensiz, hayatta mutlaka birilerine bağımlı bir kimse haline getirir.

13-Çocuğun evdeki veya sosyal ortamlardaki sorumluluklarını yerine getirmesi sonucu ona teşekkür etmek veya ödüllendirmek, onun bunu bir süre sonra ödül için yapmasına, bu konudaki inancının, görev bilincinin zedelenmesine, sorumlu olduğu konuyu sorumluluk alanı içerisinde görmeyerek, artı bir davranış olarak görmesine sebep olur. "Bu senin sorumluluğun, yapmalısın" gibi yaklaşımlar daha doğru yaklaşımlardır.

14-Son olarak ebeveynlerin çocuklarını, kendilerinin bir uzantısı gibi görüp kendi başarılarını, becerilerini çocukta görmek istemesi sağlıklı bir düşüncedir. Bu tür anneler ve babalar çocuklarının hata ve kusurlarını görmezden gelir, kabullenmekte zorlanırlar. Çocuklarına takatlerinin üstünde bir yük yüklemeye çalışırlar. Bu da çocukta başarısızlığı, özgüvensizliği getirir. Çocuk bu yarasını mizacına göre ya narsist bir kişiliğe bürünerek yahut utangaç, çekingen bir kişilikle iyileştirmeye çalışır. Bu özelliklere sahip olan insanlar ise yaşadığı aileye, çevreye, topluma zarar veren insanlardır.

Bu maddeler çoğaltılabilir ve burada bulunan her bir madde tafsilatlandırılabilir. Fakat yazımı burada sonlandırıyor, detayların araştırılıp uygulanmasını, anne babalığın sorumluluğunu omuzlarında hisseden ve bu sorumluluktan kaçmayan değerli ebeveynlere bırakıyorum.

*"O gün insana yapıp ettikleri ve yapmayıp terk ettikleri haber verilir."*³

³ (75/ Kıyamet 13)

UÇAN OTOMOBİLLER

Burak Eryılmaz

1985 yılında çekilmeye başlanan "Geleceğe Dönüş" isimli bilim kurgu filminde uçan araba gösterilmişti. O zamanlar 2020 yıllarında uçan arabaların olacağı düşünülüyordu belki de. Ama şu an için uçan araba görmek pek mümkün değil.

"Geleceğe Dönüş" filminde gösterilen uçan araba hem karadan giden hem uçabilen bir otomobildi. Tekerleklerini yatay pozisyona getirip uçar pozisyona geçiyordu.

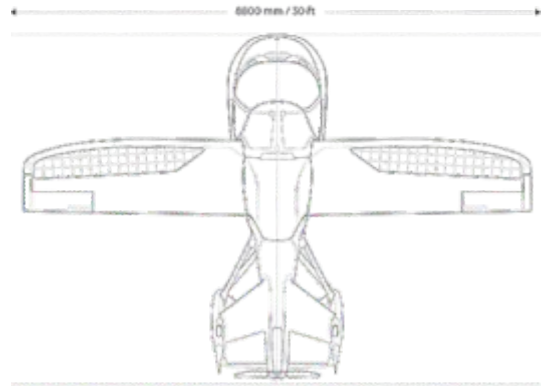
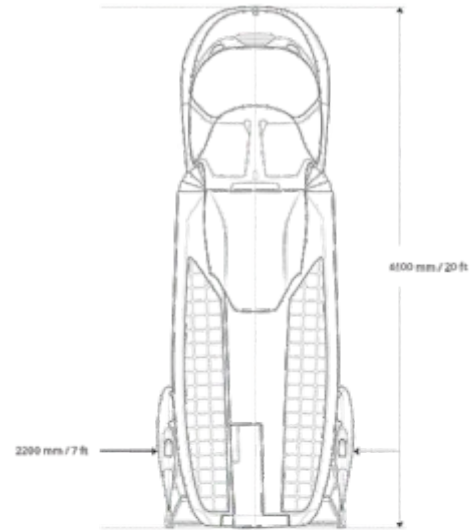
Evet, günümüzde uçan arabaları görmüyoruz fakat uçan arabalar üzerine çalışmalar yapılmakta. Ve bu çalışmalarda bazı şirketler baya yol almış vaziyette. Fakat şöyle bir sorun var, ilk aşamada olan uçan arabaları kullanabilmek için pilot lisansı gerekmekte. Çünkü ilk aşamada geliştirilen uçan arabalara bakılınca temel çalışma prensibi uçaklar ile aynı. Pistten hareket etmeye başlayın kanatları açın ve havalanın. Diğer piste varana kadar sürün ve varınca düzgün bir şekilde piste indirin.

Gelişen teknoloji ile birlikte kendi kendine hareket eden-otonom- araçlar yapılmaya başlandı, drone teknolojisi gelişmeye başladı. Bu gelişmeler ile birlikte uçan arabaların tasarımları da değişmeye başladı. Otonom hareket eden ve pistten hareket edip kanatlarını

çıkarıp havalanan araçlar yerine daha çok dronelara benzeyen ve helikopter gibi dikey yönde havalanan tasarımlar yapılmaya başlandı.

Uçan araçların tanımını şöyle yapabiliriz öyleyse; uçak gibi sabit kanatlı veya helikopter gibi döner kanatlı hibrit araçlardır. İki şekilde de tasarlanan otomobiller var.

Peki, gelelim sabit kanatlı ve döner kanatlı tasarımlarının avantaj ve dezavantajlarına. Öncelikle sabit kanatlı tasarımı bir uçak, döner kanatlı tasarımı da bir helikopter gibi düşünelim.

Görseller Aeromobil firmasının çıkardığı sabit kanatlı arabalara aittir.

Avantajları:

- Bir uçak, helikoptere göre çok daha hızlıdır. Sabit kanatlı tasarımlar döner kanatlı tasarımlara kıyasla çok daha hızlıdır.
- Sabit kanatlı uçak kanatlarının yönünü motor kullanarak değil havanın kanatlardan akmasını sağlayarak yapar. Kaldırma kuvvetini oluşturmak için hava akımını kullanır. Kanatlar sayesinde motora binen iş yükü azalmış ve verimlilik artmış olur.
- Hız ve verimlilik sayesinde daha uzun mesafeler gidebilir ve daha ağır yükler taşıyabilir.
- Motorun bozulması durumunda pilot güvenli bir şekilde uçağı yere indirebilir. Fakat yapılan tasarımlar otonom olursa bu geçerli olmaz.

Dezavantajları:

- Sabit kanatlı tasarımlar kalkış ve iniş için uzun pistlere ihtiyaç duyar.
- Hover (helikopterlerin yapmış olduğu kanatları hızlı hareket ettirerek havada tek bir yerde kalma) mümkün değildir. Bu hava trafiğini zor hale getirmesinin yanı sıra yolculuk esnasında ara noktalarda iniş yapılması mümkün değildir.

Görseller PAL-V Liberty firmasının çıkardığı döner kanatlı arabalara aittir.

Avantajları:

- Döner kanatlı tasarımlar ile dikey kalkış ve inişler yapılır. Bu dikey kalkış ve iniş sayesinde pistlere ihtiyaç duymadan araçlar kalkış ve iniş yapabilir.
- Kontrol kolaylığı sağlar. Bir helikopter olduğu yerde sabit bir şekilde havada durabilir. Bu sayede yolculuk esnasında birkaç ara noktada durulabilir. Bir kargo dağıtım işlemi için kullanıldığını düşünürsek birden fazla noktaya kargo bırakılabilir. Yolcu taşımacılığı yapılıyorsa birden fazla noktada yolcu indirilebilir. Hem piste ihtiyaç yok hareket edilmesi için hem havada durma yeteneği bize bu kolaylıkları sağlar.
- Dış koşullara bağlı olarak hızın sürekli olarak kontrol edilmesi gereken bir şehir ortamında gezinmeyi daha güvenli hale getirir.

Dezavantajları:

- Sabit kanatlı araçlara göre daha verimsizdir. Hem yerinde durmak için hem havada kalması için rotorlarının sürekli dönmesi gereklidir ve bu işlem için motorlar çok fazla güç harcar. Bu güç harcamasının sonucu olarak uçuş süresi azalır.
- Döner kanatlı araçlar sabit kanatlı araçlara kıyasla daha yavaş hareket ederler.
- Sürekli dönen pervaneleri yüzünden çok fazla gürültü çıkarırlar.
- Eğer motorlar arızalanırsa veya araç güç kaybederse aracı indirmek için otorotasyonu (havada motor arızası meydana gelen helikopterlerin güvenli yere inmelerine olanak sağlayan pilotaj tekniği) uygulayabilecek yüksek eğitimli bir pilota ihtiyaç vardır.

İki tasarımında kendine göre avantaj ve dezavantajlarından bahsetmiş olduk. Bunlar göz önüne alınınca en uygun çözümün aslında iki yeteneği (sabit kanat ve döner kanat) birlikte kullanarak tasarımlar yapmanın olabileceğini düşünebiliriz.

Uber uçan taksi işine girmek için Hyundai ile iş birliği yaparak uçan araba tasarımı yaptı. Taksiye binip gideceğin yeri giriyorsun ve taksi otonom olarak seni gideceğin yere götürüyor. Otonom olarak gittiği için pilot lisansı problemi de ortadan kalkmış oluyor. Tasarımı ise hayal edilenin aksine uçan bir arabadan ziyade daha çok büyük bir drone gibi duruyor.

Daha sonraları Uber her ne kadar uçan taksilerde de söz sahibi olmak istiyor olsa da uçan taksi işinin maliyetinden ötürü bu tasarımları Joby firmasına sattılar.

Aeromobil 5.0 tasarımı

Aeromobil firması Aeromobil 5.0 aracının tasarımını ve yapısını paylaştı. Ve yapımının yedi ile on yıl arası olmasını bekliyor.

Uçan otomobiller söz konusu olunca ortaya birkaç problem çıkıyor. İlk problemimiz bu otomobilleri kullanabilmek için pilot lisansının gerekmesidir. Fakat otonom olarak hareket eden otomobiller yapılırsa bu sorun ortadan kalkmış olacak. İkinci problem ise kişi mahremiyetidir. Yüksek bir binada oturuyorsanız camınızın önünden uçan bir otomobilin geçmesini istemezsiniz. Bunun için ise sanal otoyollar tasarlanacak. Üçüncü sorunumuz ise uçan otomobillerin havadayken bozulması, motorlarının arızalanması. Otomobil bozulduğu zaman sağa çekip tamir edersin fakat bu uçan otomobiller için olduğunda durup tamir etme mümkün değil. Direkt düşer ve düştüğü yer pazar alanı, bir ev veya çok daha kalabalık bir alan olabilir. Verilecek maddi ve manevi hasar çok fazla olabilir. Drone benzeri yapılar yapılarak da bu sorun ortadan kalkabilir. Çünkü üniversitelerde yapılan çalışmalar sonucu görülüyor ki dört pervaneden biri bile çalışır vaziyette olduğu zaman güvenli ve yavaş iniş yapılabilir. Bütün bu konseptlere uyan ve lisanlamaya en yakın olan ise Uber'in uçan araba tasarımlarını satın alan Joby firması.

Joby elektrikli, otonom hareket eden ve dikey kalkış ve iniş yapan uçan otomobiller tasarlıyor. Elektrikli otomobillerin hızlı şarjlarının gelişmesi ile birlikte yarım saat bir saat arasında elektrikli otomobilleri şarj etmek mümkün. Ve şu an bu otomobiller tam şarj süreleri ile 600-700 km yol gidebilmekte. Hızlı şarjların gelişmiş olması sebebiyle otomobil 700 km yol gittikten sonra yarım saat şarj olup yoluna devam edebilecek. Günlük hayatımızda ne zaman ve hangi tasarımı göreceğimizi kestirmek zor olsa da uçan otomobiller için çalışmalar devam etmekte. Her geçen gün hayatımızın içine girmeye bir adım yaklaşıyor.

43 MADDEDE ZİLHİCCE AYI

Ebu Enes El-Halebî

Salih Bağırgan Tarafından Tercüme Edilmiştir.

Hamd Âlemlerin Rabbi olan Allah'a, salat ve selam Rasulullah'a (sav) olsun. Bu risale, Zilhicce'nin ilk on gününde yapılması gereken ibadetlerden bahseden faydalı bir risaledir. Allah'ın (cc) bizleri bununla faydalandırmasını istiyoruz.

1. Allah (cc) kullarını kendi aralarında birbirilerinden faziletli kılmış ve bazılarını bazılarına derece bakımından yüksek, bazı günleri ve ayları da diğer günlerden ve aylardan daha faziletli kılmıştır. Zilhicce'nin ilk on gününü, dünya günlerinden daha faziletli, bu ilk on günden ise yevmün'nahr/Kurban gününü diğerlerinden üstün kılmıştır. Haftadaki günlerden faziletli gün Cuma gününü, gecelerden Ramazan günlerinin son on gününü, son on geceden ise kadir gecesini faziletli kılmıştır.

2. Bazı günler, Allah'ın nezdinde güzeldir ve karşılığı çoktur. Allah'ın Muvahhid kulları bu değerli günlerden dolayı minnet duymaları gerekir. Bu günlerden birisi de Zilhicce'nin ilk on günüdür. Zilhicce, haccı kebir ve büyük taatler mevsimidir. Derecelerin yükselmesi, zayıflıklara set çekilmesi, eksikliklerin düzeltilmesi ve geçen günlerin telafisi için mü'minler o mevsim

günlerini gözetler ve iştah duyarlar. Bu günler için gayretli olalım ve Allah'ın rahmetini kazanalım.

3. Genel anlamda Zilhicce'nin ilk on günü, dünya günlerinden daha faziletlidir. Allah Rasulu (sav) şöyle buyurmaktadır: "Allah katında şu on günde işlenecek salih amelden daha sevimli bir amel yoktur." buyurmuş, sahabiler, "Ey Allah'ın Rasulü! Allah uğrunda yapılacak cihattan da mı üstün?" diye sormuşlardır. Bunu üzerine Rasulullah (sav): "Evet, Allah yolunda cihat etmekten de. Ancak malını ve canını tehlikeye atarak cihada çıkan, şehit olup dönmeyen kimsenin cihadı başka (O, bundan üstündür)."¹

4. Zilhicce'nin ilk on gününde yapılan farz ameller, diğer aylarda yapılan farz amellerden, bu ayda işlenecek nafîle ameller, diğer aylarda işlenecek nafîle amellerden kat kat daha faziletlidir. Ancak ilk on gününde yapılan nafîle ameller, diğer aylarda işlenen farz amellerden faziletli değildir.²

5. Zilhicce'nin ilk on gününün fazileti ve içerisinde işlenecek amel, geceyi de gündüzü de kapsamaktadır. Ancak Ramazan ayının son on gecesini kadir gecesini kapsadığı için Zilhicce'nin ilk on gecesinden daha faziletlidir. Zilhicce'nin ilk on günü, Arefe gününü, Terviye gününü (Zilhicce'nin 8. günü) ve Kurban gününü kapsadığı için Ramazan'ın son on gününün gündüzünden daha faziletlidir.³

6. Zilhicce'nin ilk on günü önemli ibadet çeşitlerini barındırmaktadır. Bunlar ise; hac ve kurban ibadetidir. Bu ibadetlere ilaveten namaz, oruç ve sadakayı da barındırmaktadır.⁴

¹ (Buhari, 969); (Tirmizi, 757)

² (Fethu'l-Bari, İbn-i Receb 9/15)

³ (Mecmuu'l-Fetava, 25/287); (Bedaiu'l-Fevaid, İbn-i Kayyim, 3/162);

(Zadu'l-Mead, 1/57); (Tefsiru İbn-i Kesir, 5/416)

⁴ (Fethu'l-Bari, İbn-i Receb 2/460)

7. Zilhicce'nin ilk on gününün faziletlerinden birisi de, Allah'ın (cc) bu faziletli gecelere yemin etmesidir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır: "Tanyerinin ağarmasına and olsun; (Zilhicce ayının) ilk on gecesine and olsun."⁵ Selefin ve başkalarının cumhuruna göre bu on gece Zilhicce'nin ilk on gecesidir.⁶

8. Allah (cc) Kur'an'ı Kerimde rızık olarak verdiği hayvanların (Kurbanların) meşruluğunu zikretmiştir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır: "Ta ki kendi menfaatlerine şahid olsunlar; Allah'ın onlara rızık olarak verdiği hayvanları belli günlerde kurban ederken O'nun adını ansınlar." Ayette geçen bilinen günler cumhuru ulema ve müfessirlerin çoğunluğuna göre Zilhicce'nin ilk on günüdür.⁸

9. Zilhicce'nin ilk onu hac ayı için bilinen sonuncu aydır. Allah (cc) bu aylar için şöyle buyurmaktadır: "Hac bilinen aylardadır."⁹ Bu hac ayları Şewval, Zilkade ve Zilhicce'nin ilk on günüdür. Birçok sahabeden hac aylarının böyle olduğuna dair rivayet edilmiştir. Bu sahabeler; Ömer, İbn-i Ömer, Ali, İbn-i Mes'ud, İbn-i Abbas, İbn-i Zübeyr ve diğerleri (radiyallahu anhum). Ve bu görüş tabiinin çoğunluğunun görüşüdür.¹⁰

10. Zilhicce'nin ilk on gününün faziletlerinden birisi de, o günlerin içerisinde Arefe günü vardır ki; Allah (cc) O günde dini kemale erdirdi ve Müslümanlara bu nimeti tamamladı. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır: "Bugün size dininizi kemale erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslam'ı seçip-beğendim."¹¹

11. Zilhicce'nin ilk on gününün faziletlerinden birisi de, o günlerin içerisinde

nahr günü vardır; O da Hacc-ı Ekber'dir. Allah katında günlerin en büyüğüdür. Şu hadiste geçtiği gibi: "Allah'ın katında günlerin en büyüğü Kurban bayramı günü, sonrada 'Yevmu'l-Garr'dır (Teşrik tekbirlerin ikinci günüdür)."¹²

12. Bu günlerde yapılan salih ameller, başka zamanda yapılan salih amellerden daha da faziletlidir. İlk on günün zamanı, diğer zamanlara nispeten daha da üstün ve zamanın ve mekânın da üstün olması hacıların beytül-haramda olmalarından dolayıdır.

13. Selef-i Salih (Allah onlardan razı olsun) bu on günde enva-i ibadet çeşitlerini yapmada hırslı olur ve bu günlere çok değer verirlerdi. Bunlardan birisi Said bin Cübeyr'dir (ra). Zilhicce'nin ilk onu girdiğinde gücü yettiği miktarınca ibadet etmeye çok çalışır ve insanları bu gecelerde ibadet etmeleri için teşvik eder ve şöyle derdi: "Lambalarınızı bu on gecede söndürmeyin." Ebu Osman en-Nehdi (rh) şöyle der: "Onlar (sahabe) şu üç on güne değer verirlerdi: Ramazan'ın son on günü, Zilhicce'nin ilk on günü ve Muharrem'in ilk on günü."¹⁴

14. Müslümanların bu on günü ganimet olarak görmesi için acele davranması gerekmektedir. Geceleri ve gündüzleri ibadet etmek, salih ameller işlemek, vakitleri taatle ve Allah'a yakınlıkla ile geçirmek (vb).

Ne tuhaftır ki bizler Ramazan ayında taatleri ve salih amelleri işleme hususunda gayretli, hevesli ve ciddi oluyor, Zilhicce'nin bu günlerinde, Ramazan aylarından (gündüz vakitleri) faziletli ve Allah katında bu günlerde yapılan amel en sevimli ve en faziletli olmasına rağmen tembellik ve gevşeklik gösteriyoruz ! Allah bizleri ıslah etsin.

⁵ (89/Fecr 1,2)

⁶ (Tefsiru İbn-i Kesir, 8/390); (Letaifu'l-Mearif, İbn-i Receb, 268)

⁷ (22/Hac 28)

⁸ (Tefsiru'l-Begavi, 5/379); (Tefsiru İbn-i Kesir, 5/415); (Letaifu'l-Mearif, 263)

⁹ (2/Bakara 197)

¹⁰ (Letaifu'l-Mearif, 269)

¹¹ (5/Maide 3)

¹² (Ebu Davud, 1765)

¹³ (Letaifu'l-Mearif, 263)

¹⁴ (Letaifu'l-Mearif, 35)

15. On günü, uyuyarak, boş konuşarak zayi etmekten sakın! Çünkü bu günler başka günlerde yeri doldurulmayacak ganimet ve (sevapları kazanma konusunda birer) fırsat günleridir.

16. Bu on günde yapılacak en faziletli amel kabul olunmuş haktır. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: "Kabul edilmiş haccın mükâfatı sadece cennettir."¹⁵ Eğer farz haccını en güzel bir şekilde vaciplerini yerine getirerek ve haramlardan kaçınarak tamamlar ve buna insanlara iyilik etmeyi, selam vermeyi, yemek yedirmeyi, çokça Allah'ı zikretmeyi, telbiyeyi yüksek sesle getirmeyi ve kurban kanını akıtmayı eklerse kabul edilmiş hac sevabını elde etmiş sayılır.¹⁶

17. Bu on günlerde tüm vakitlerde ve hallerde ayaktayken, yatarken, otururken, yürürken ve rukü ederken Allah'ı çokça zikretmek sünnettir.

18. Bu günlerde çoğu kere tehlil (La ilahe ilallah), tekbir (Allahu Ekber) ve tahmid (Elhamdulillah) demek gerekir. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: "O günlerde tehlili, tekbiri ve tahmidini çoğaltın."¹⁷ Allah (cc) Beytu'l-Haram'da hac yapanlara şöyle demektedir: "Taki kendi menfaatlerine şahid olsunlar; Allah'ın onlara rızık olarak verdiği hayvanları belli günlerde kurban ederken O'nun adını ansınlar."¹⁸

19. Tekbirle beraber tesbih (Subhanallah), tahmid ve tehlil etmek gerekir. Bu zikirler sahibine sürekli salih amel olarak kalıcı, cennet semeresi, güneşin kendisi üzerine doğduğu Allah ve Rasul'ünün nezdinde kelimelerin en sevimlisidir. Bu yüzden bugünlerde ayaktayken, otururken, yürürken, binerken; evlerde, caddelerde, mescidlerde, yollarda, pazar-

larda ve iş yerinde çalışırken sesleri yükselterek zikir çekmek gerekir.

20. Önder sahibi kimseler ve genelde de Müslümanlar okullarda, otobüslerde ve evlerde tekbirleri açıktan getirmeleri gereklidir. Buna yaparken de diğer farklı yerlere çeşitli cihazlarla (tekbirlerin) yayılmasını da bir sıkıntı yoktur.

21. İbn-i Ömer ve Ebu Hureyre (ra), (Zilhicce'nin ilk) on günlerinde pazara çıkıp tekbir getirirlerdi, insanlarda onlarla tekbir getirirlerdi.¹⁹

22. Zilhicce'nin ilk on gününde getirilen tekbir Allah'ın yardımının yakınlığının elde etmemizin müjdecisi, bu tekbirlerle Hayber ve diğer fetihler kazanıldı ve Allah'ın izni ile düşmanlar hezimete uğratıldı.

23. Tekbir mutlak (sınırsız) ve mukayyet (sınırlı) olmak üzere iki kısımdır. Mutlak tekbir: Zilhicce'nin ilk on gününün her zamanda yapılır, teşrik tekbirlerinin sonuncu günüyle birlikte biter. Allah'ı (cc) tüm vakitlerde, durumlarda ve mekânlarda Müslümanın açıktan sesinin yükselterek zikretmesi caizdir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır: "Allah'ın onlara rızık olarak verdiği hayvanları belli günlerde kurban ederken O'nun adını ansınlar."²⁰

24. Mukayyet tekbir: Farz namazlarının arkasında yapılan zikirdir. Hacca gitmeyenler için Arafat gününün sabah namazı ile başlar (Hacda olanlar için ise kurban gününün öğle namazında) Teşrik tekbirlerinin dördüncü gününün ikinci namazı ile beraber biter.

25. Mutlak ve mukayyet vakitlerde yapılan umde (asıl) tekbir Rasulullah'ın sahabesinden ve seleften gelen farklı rivayetler vardır. Hadislerde gelen en meşhur ise şudur:

¹⁵ (Buhari, 1773); (Müslim, 1349)

¹⁶ (Lataifu'l-Mearif, 264; Fethu'l-Bari, 9/14)

¹⁷ (Ahmed, 5446)

¹⁸ (22/Hac, 28)

¹⁹ (Buhari, 2/20)

²⁰ (22/Hac 28)

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ
أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

26. Zilhicce ayının dokuzunda ve kolay gelen bir günde oruç tutmak müstahaptır. Bazı hadislerde oruç tutmayla alakalı rivayetler gelmiş ve bazı seleften de sabit olmuştur. Oruç, işlenen günahlara keffaret, cehennem ateşine ve günahlara birer kalkandır. Allah Rasülü (sav) şöyle buyurmaktadır: "Kim Allah yolunda bir gün oruç tutarsa, Allah o kişinin yüzünü cehennemden yetmiş yıl uzak tutar."²¹

27. Hacca gitmeyenler için Arafe gününde oruç tutmak nebevi bir sünnet ve büyük bir kazançtır. O günde oruç tutmak iki senenin günahlarına keffaret olur. Allah Rasülü (sav) şöyle buyurmaktadır: "Arafe günü oruç tutan kimsenin önündeki bir yıl ile geçmişteki bir yıllık (küçük) günahlarının bağışlanacağı umuyorum."²²

28. En faziletli ve en kâmil muayyen nafile oruç, Arafe gününde tutulan oruçtur. Tutulan orucun sevabı tam ve eksik olmaması için geceleyin niyet edilmesi gerekir.

29. Kişi ehline, çocuklarına ve elinin altında bulunan insanlara Arafe gününde oruç tutmalarını nasihat etmesi gerekir. Said bin Cubeyr (ra) şöyle derdi: "Hizmetçilerinizi Arafe gününde oruç tutmaları için sahura kaldırın."²³

30. Arafe gününde güneşin batışına kadar günahlarının silinmesi hususunda gayretli ol!

31. Zilhicce'nin ilk on gününde kazançlı ticaretlerden bir tanesi Kur'an Kerim'in tamamını tedebbür ederek ve anlayarak hatmetmektir. Çünkü Allah (cc) okunan Kur'an-ı Kerimin bir harfine bir iyilik

ile on ve daha fazla iyilik vermektedir. Bu on günde iyilikler diğer günlere nispeten daha kat kat fazladır.

32. Farz namazdan sonra en faziletli namaz gece namazıdır. Müslüman bir kimse ramazan gecelerinde yaptığı amellerle yetinmemeli bilakis bu on geceye de gayret göstermesi gerekir.

33. Allah Teala'nın şu ayetlerde buyurduğu hususlarda bu günlerde senin bir nasibin olsun. "...Seher vakitlerinde bağışlanma dileyenlerdir."²⁴ "Onlar, geceleri az uyuyanlardı. Seher vakitlerinde bağışlanma dilerlerdi."²⁵ bu vakit Allah'ın (cc) semaya inme, günahlardan bağışlanmanın kabulü ve duaların icabet vaktidir. Allah'ım fazlını bizden mahrum eyleme!

34. Sevap elde etmek için bu günlerde sadaka vermek gerekir. Sadaka vermek sahibine bir burhan ve imanın sadakatine bir delildir. Sahibine kıyamet gününde gölge olur, kötü günahları işlemekten korur, günahlara keffaret olur, rabbinin gazabını söndürür, malın bereketlenmesine ve rızkın çoğalmasına birer sebep olur ve Allah sadaka sahibinin arkasında olur.

35 Allah nezdinde amellerin en sevimlisi Müslümanın akrabalarını sılayı rahimde bulunması, sadaka vermesi ve insanların ihtiyaçlarını gidermesidir. Bu ameller Müslümana birer sevinç kaynağı oluşturur. Peki, bu ameller bu on günün içinde yapılırsa nasıl olur?

36. Bu ayda işlenecek iyiliklerden biride hac ehlinin ihtiyacını karşılamak, onlara iyilikte bulunmak ve çocuklarını kollamaktır. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: "Kim haccın ya da ailesinin ihtiyaçlarını karşılasa haccın aynı ecrini hiç eksiltilmeden o kişiye verilir."²⁶

²¹ (Buhari, 2840); (Müslim, 1153)

²² (Müslim, 1162)

²³ (Hilyetü'l-Evliya, 4/281)

²⁴ (3/Alı-İmran 17)

²⁵ (51/Zariyat 17,18)

²⁶ (İbn-i Huzeyme, 1930)

37. On günde işlenecek büyük ibadetlerden biriside bayram namazıdır. Sonra da Allah'a yakınlaşmak için kurban kesmektir. Namaz ve kurban hidayet yollarıdır. "Öyleyse Rabbin için namaz kıl, kurban kes."²⁷

38. İbadet niyetli kurban kesmek isteyenler bu on günde saçlarını ve tırnaklarını kesmezler. Kesmemeye Zilkade ayının son gününün güneşin batmasıyla başlar. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: "Zilhicce hilaline gördüğünüz zaman ve sizden biriniz kurban kesmek isterse saçlarını ve tırnaklarını kesmekten sakınsın."²⁸

39. Kim (bu günlerde) sevabın ecrini bilirse salih amelleri işleme konusunda çaba gösterecektir. Dikkat edin Allah'ın malı pahalıdır! Dikkat edin Allah'ın malı cennettir! Salih amelleri işlemeye çalışalım. Günahları ve kötü amelleri terk etme de, günahlara pişmanlık duymada, bir daha günahları işlememe konusunda -eğer işlenen günah âdemoğlu ile alakalı ise yapılan zulmü ve ehlini terk etmekle birlikte- Allah'a karşı nasuh tevbe edelim. Allah'ın (cc) şu ayetine bağlılık göstererek on günü kendimize yeni bir başlangıç edinelim. "Ey İman edenler! Yürekten tevbe ederek Allah'a dönün ki, Rabbiniz kötülüklerinizi örtsün, sizi, içlerinden ırmaklar akan cennetlere koysun."²⁹

40. Zilhicce'nin on gününde özel ibadetler yapmak; zikir, namaz, faydanın ve sevabın artması için başkalarına fayda verecek salih amel işlemek bir Müslümanın dininin hükümlerini iyi bilmesindendir.

41. Zilhicce'nin on gününde salih amel işlemek ve günahlardan sakınmak Müslümanı Allah'ın şiarlarına tazim etme ve hudutlarını koruma hususunda terbiye eder. İşte bu haram aylardan on

gündür. Allah (cc) haram aylarla alakalı şöyle buyurmaktadır:

"O aylar içinde (Allah'ın koyduğu yasağı çiğneyerek) kendinize zulmetmeyin."³⁰

"Kişinin Allah'ın nişanelerine hürmet göstermesi, kalblerin Allah'a karşı gelmekten sakınmasındandır."³¹

"Kim Allah'ın yasaklarına saygı gösterirse, bu Rabbinin katında kendi iyiliğinedir."³²

42. Bu on günde salih amel işlemek; bu günlerde taatleri ve hayırları artırmak, sene içinde tekrarlanmayacak bu günler münasebeti ile fayda elde etmek; Allah'a itaat ve imanı artırma hususunda nefsi terbiye etmek hayırlı bir iştir. Nefsi terbiye etme hasebiyle sene boyunca amelleri işleme noktasında mukavemet elde edilmiş olunur.

43. Eşlerimiz ve çocuklarımız boynumuza birer emanettir. Rasulullah (sav) şöyle buyurmaktadır: "Hepiniz çobansınız ve göttüğünüzden mesulsünüz."³³ Evlatlarımızı değerli on gününde terbiye etmeye, taatlere yönelmeye alıştırılmalı, ecirden elde etmeleri için Zilhicce ayı girmeden önce faziletini açıklamaya gayret edelim. Bu ayın faziletli olması hasebi ile onlara örneklik gösterelim.

Allah (cc) bu hayırlı günleri elde etme hususunda Müslümanları muvaffak kılsın.

Onu zikretmede, şükretmede ve güzel ibadet eylemede bizlere yardımcı olsun.

Amin

²⁷ (108/Kevser 2)

²⁸ (Müslim)

²⁹ (66/Tahrim 8)

³⁰ (9/Tevbe 36)

³¹ (22/Hac 32)

³² (22/Hac 30)

³³ (Buhari, Cum'a 11) ; (Müslim, İmare 20)

İSHAL

Dr. Sina Yaylacı

Bu yazımızda öncelikle erişkinlerde ishal konusunu işleyip bir sonraki yazımızda da çocuklarda ishal ile ilgili bilgi vermeye çalışacağım inşallah.

İshal nedir?

İshal, günde 3 veya daha fazla sayıda sulu, cıvık dışkılama olmasıdır. Nedene göre bazen kan eşlik edebilir.

İshal Nedenleri Nelerdir?

- Virüsler
- Bakteriler
- Parazitler
- İlaçlar
- Gıdalar
- Sindirim sistemine zarar veren hastalıklar

İshal sırasında kendimi rahatlatmak için ne yapmalıyım?

- Şeker, tuz ve su karışımı içeren içecek hazırlayıp içmek
- Su eklenmiş meyve suyu tüketmek
- Aromalı soda içmek
- Çorba içmek
- Öğünlerde mümkün olduğunca yemek yemek
- Patates, pirinç, muz, haşlanmış sebzeler, erişte, yulaf (tuz ekleyerek) tüketmek
- Kraker ve tuzlu yiyecekler tüketmek

Rahatlamana yardımcı olacaktır.

Doktora Gitmeli Miyim?

- Eğer dışkılama sayınız 24 saat içinde 6 ve daha fazla ise
- İshal ile birlikte kan varsa
- İshal ile birlikte 24 saatten fazla süren ateş (38.5°) varsa
- Şiddetli karın ağrısı varsa
- 70 yaş ve üstü iseniz
- Çok sıvı kaybına ait bulgular varsa (susama hissi, halsiz ve yorgun hissetme, ağızda ve dilde kuruluk, kas krampları, baş dönmesi, bilinç bulanıklığı, koyu idrar yapma ve 5 saatten fazla sürede idrar çıkışının olmaması)

Hastanede hangi testler yapılır?

Doktorun gerekli görmesi halinde kan testleri ve dışkı testleri yapılabilir.

İshal nasıl tedavi edilir?

İshal tedavisi, ishalin nedenine göre yapılır. Bazen hiç tedavi ihtiyacı olmayabilir. Doktorun gerekli görmesi halinde şu tedaviler yapılabilir:

- Damardan sıvı tedavisi
- Antibiyotik verilmesi
- Doktorunuzun uzak durulması veya bırakılmasını önerdiği ilaç ve gıdalar

Burada çok önemli bir husustan bahsetmek gerekiyor. Sizi rahatlatmak için düşündüğünüz veya size önerilen, özellikle bağırsak hareketlerini azaltan ilaçları doktor önerisi olmadan kullanmayınız. Çünkü bazı ishal nedenlerinde bu ilaçların kullanımı sizi tıbbi olarak daha ciddi ve kötü bir duruma düşürüp hastalığınızı şiddetlendirebilir.

İshalden Korunma Yolları Nelerdir?

- Çocuk bezini değiştirdikten sonra el yıkamak
- Yemek pişirdikten sonra el yıkamak

- Yemekten sonra el yıkamak
- Hayvanlarla temas ettikten sonra el yıkamak
- Burun sümkürmesinden sonra el yıkamak
- Pastörize edilmemiş veya kaynatılmamış süt içmemek
- Meyve ve sebzeleri tüketmeden önce yıkamak
- Et ve deniz ürünlerini iyi pişirmek
- Buzdolabı sıcaklık ayarlarını kontrol etmek
- Yumurtanın sarı kısmının tam piştiğinden emin olmak
- Çiğ yiyeceklere dokunduktan sonra elleri, bıçakları ve kesme tahtalarını yıkamak
- Seyahat ettiğiniz yerde mümkün olduğunca kapalı şişeden su içmek, bilinen zincir restoranlardan yemek yemek.

Hamile Kadınlar veya Bağışıklık Sistemi Zayıf Olanlar İçin Ek Tavsiyeler:

- Eşit olmayan pişirme meydana gelebileceğinden et ve et ürünlerini tekrar ısıtırken mikrodalga fırın kullanmaktan kaçının.
- Çiğ et ve sosisli sandviç paketlerinden sıvıların diğer yiyeceklere, mutfak eşyalarına ve yiyecek hazırlama yüzeylerine dökülmesinden kaçının. Ayrıca, sosisli sandviç, şarküteri etleri ve çiğ et, tavuk, hindi veya deniz ürünleri veya bunların sularını elledikten sonra ellerinizi yıkayın.
- Jambon salatası, tavuk salatası, yumurta salatası, ton balığı salatası veya deniz ürünleri salatası gibi önceden hazırlanmış salataları yemeyin.
- Peynirin pastörize edilmiş peynirden yapıldığını açıkça belirten bir etiketleri olmadıkça yemeyin.
- Pişirilmedikçe, soğutulmuş füme deniz ürünlerini yemeyin.

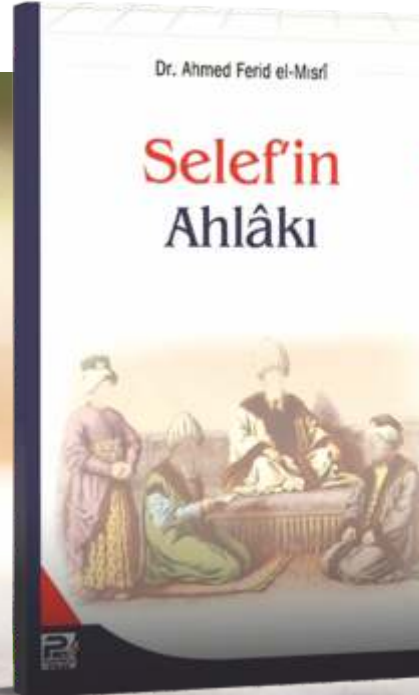
Kitabın Adı: Selef'in Ahlâkı
Yazar: Dr. Ahmed Ferid el-Mısırî
Çeviren: Birol Özden
Yayın Evi: Polen
Sayfa: 95

TAVSİYE KİTAP

Abdullah Talip

Allah'ın (cc) sevdiği ve razı olduğu, Allah Rasulu'nun (sav) dünyada bazılarını cennetle müjdelediği nesildi selefi salihin. Bu sebeple insanların en hayırlısı olma şerefine mazhar olan bu topluluğa tabi olmak, onların yolunu takip etmek gereklidir. Allah (cc) şöyle buyurmaktadır:

“(İslâm dinine girme hususunda) öne geçen ilk muhacirler ve ensar ile onlara güzellelikle tabi olanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır. Allah onlara, içinde ebedî kalacakları, zemininden ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. İşte bu büyük kurtuluştur.”¹

Bizden önce yaşamış böyle bir topluluğun olması Allah'ın (cc) bizlere vermiş olduğu büyük nimetlerden bir tanesidir. Sahabe ve onlardan sonra gelen tabiin ve tebe-i tabiin Allah'ın kendilerinden razı olacağı amelleri işlemişlerdir. Dertleri ve tasaları cenneti kazanma olan bu nesil, bizlere örneklik göstermiş, cennete girebilenin kılavuzluğunu yapmışlardır. Zikrettiğimiz ayette Allah tarafından razı olunan ilk topluluk sahabe neslidir. Dikkat edilirse Allah sadece sahabeden razı olmamıştır. Bilakis sahabeye tabi olan, onların yolunu takip eden kıyamete kadar gelecek topluluklardan da razı olacağını bildirmiştir. Allah Rasulu'nün (sav) dizinin dibinde ve etrafında pervane olmuş bu nesil, nasıl cennetle müjdelenmiş ve Allah tarafından razı olunmuştur? Bu sorunun cevabına uzunca birçok şey yazılabilir. Ama veciz şekliyle cevap vermek gerekiyorsa iki şeyde saklıdır.

Birincisi, Allah'ın (cc) bildirdiği ve inanılması gereken iman konularına titizlik göstermeleri.

İkincisi ise salih ameller işlemede gayretleri ve çabaları.

Bu ay kitap tanıtımımızda Dr. Ahmet Ferid el-Mısri'nin ele aldığı ve çevireninde sade ve akıcı bir dil ile kendine ait öz bir biçimde çevirisini yaptığı, "Selef'in Ahlakı" adlı kitabı tanıtmaya çalıştık. Bu kitabı okuyup tahlil edenler, selefın ne kadar da ahlak konularına riayet ettiklerini anlayacak ve ahlak konusunda eksikliklerini bu kitap vesilesi ile düzeltmeye çalışacaktır. Kitap içerisinde selefın ahlakı ile alakalı bazı önemli hususlara değinmek gerekecek olursa;

1) Selefı salihin ilim ve amel konularında ihlaslı olmalarına çok dikkat ederler, riyaya düşmekten ise sakınırlardı.

2) Bir söz veya amel Allah'ın kitabına uygun oluncaya kadar o sözlerden ve amellerden uzak kalırlardı.

3) Az gülerler ve dünyalık için sevinmezlerdi.

4) Bir cenaze gördükleri zaman, ölüm, ölüm sekeratı veya kötü sonu hatırlayıp düşünüp gözyaşı dökerler ve kalpleri titrerdi.

5) Kendilerine eziyet verenlere karşı çok bağışlayıcı olurlardı.

6) Birbirlerine nasihatte bulunurlar, küçüklerinin ve büyüklerinin nasihatlerine kulak verirlerdi.

7) Gece namazlarına, nafîle oruç tutmalarına özen gösterirler ve az konuşurlardı.

8) İnsanların ayıplarıyla değil, kendi ayıplarıyla meşgul olurlar ve başkalarının ayıplarını gizlemeye çalışırlardı.

9) İşledikleri bütün amellerde hatta ibadetlerde dahi günahattan kurtulmadıkları bilinciyle sabah akşam tevbe ve istiğfar ederlerdi.

10) Amellerini beğenip onunla övünmezler, tersine ibadetlerinde eksik ve kusur görürler ve günahlarını ise çok büyük görürlerdi.

Ve daha nice selefın güzel ahlaklarını bu kitapta bulabilirsiniz.

¹ (9/Tevbe 100)

HİCRİ TAKVİM

TEMMUZ 2021

Zilkade 1442

Zilhicce 1442

PAZARTESİ	SALI	ÇARŞAMBA	PERŞEMBE	CUMA	CUMARTESİ	PAZAR
			1 20	2 21	3 22	4 23
5 24	6 25	7 26	8 27	9 28	10 29	11 30
12 1	13 2	14 3	15 4	16 5	17 6	18 7
19 8	20 9	21 10	22 11	23 12	24 13	25 14
26 15	27 16	28 17	29 18	30 19		

*Hicri Ayların 29. Günü Gelecek Olan Ayın Hilali Gözetlenmelidir.

Takva Dergisi'ne
Abone Olun,
Yıllık Abonelik
Fırsatını Kaçırmayın!

Sağlık Alanında Merak Ettiğiniz Sorularınızı
Uzman Kişiler Tarafından Cevaplandırıyoruz!
Sorularınızı Whatsapp Hattımıza Gönderebilirsiniz.

ÖNERİ VE GÖRÜŞLERİNİZ İÇİN

✉ editor@takvadergisi.org ☎ 0552 822 74 42

Yıllık Abonelik

KARGO
DAHİL **140** TL

ABONELİK İÇİN

✉ editor@takvadergisi.org ☎ 0552 822 74 42